

Nr 85.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående ändrade bestämmelser om ersättning för flyttningskostnad åt befattningshavare i statens tjänst; given Stockholms slott den 28 januari 1944.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att

- dels* godkänna härvid fogade förslag till kungörelser
 - om ändrad lydelse av 24 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8),
 - om ändrad lydelse av 31 § militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275) samt
 - om ändrad lydelse av 26 § 4 mom. manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652);
- dels ock* bifalla det förslag i övrigt, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

F ö r s l a g

till

**kungörelse om ändrad lydelse av 24 § civila avlöningsreglementet
den 4 januari 1939 (nr 8).**

Härigenom förordnas, att 24 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 skall erhålla följande ändrade lydelse.

24 §.

Tjänsteman må åtnjuta *ersättning för flyttningskostnad* enligt vad därom är särskilt stadgat.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1944.

F ö r s l a g

till

**kungörelse om ändrad lydelse av 31 § militära avlönings-
reglementet den 15 juni 1939 (nr 275).**

Härigenom förordnas, att 31 § militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939¹ skall erhålla följande ändrade lydelse.

31 §.

Beställningshavare må åtnjuta *ersättning för flyttningskostnad* enligt vad därom är särskilt stadgat.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1944.

¹ Senaste lydelse, se SFS 1943:475.

Förslag

till

kungörelse om ändrad lydelse av 26 § 4 mom. manskaps- avlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652).

Härigenom förordnas, att 26 § 4 mom. manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 skall erhålla följande ändrade lydelse.

4 mom. Beställningshavare må åtnjuta *ersättning för flyttningskostnad* enligt vad därom är särskilt stadgat.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1944.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 28 janu-
ari 1944.*

Närvarande:

Statsministern HANSSON, ministern för utrikes ärendena GÜNTHER, statsråden PEHRSSON-BRAMSTORP, WIGFORSS, MÖLLER, SKÖLD, ERIKSSON, QUENSEL, BERGQUIST, BAGGE, ANDERSSON, DOMÖ, ROSANDER, GJÖRES, EWERLÖF, RUBBESTAD.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anmäler fråga om ändrade bestämmelser rörande ersättning för flyttningskostnad åt befattningshavare i statens tjänst m. fl.

Föredraganden anför därvid följande.

Genom beslut den 20 mars 1942 bemyndigade Kungl. Maj:t chefen för finansdepartementet att tillkalla sakkunniga med uppdrag att verkställa utredning angående statstjänstemännens rätt till ersättning för flyttningskostnad och grunderna för beräkning av sådan ersättning.

Vid ärendets anmälan i statsrådet erinrades, att en successiv utökning skett av de olika fall, i vilka statstjänstemännen ägde rätt till flyttningsersättning, varvid den ledande tanken syntes ha varit, att urvalsmöjligheterna vid tjänstetillsättningar, befordringar och förordnanden icke borde vara beroende av vederbörandes förmåga att bära flyttningskostnaderna. Det framhölls såsom lämpligt, att i anslutning till det pågående besparingsarbetet en utredning komme till stånd, vid vilken under tillbörligt beaktande av nyss angivna synpunkt klarlades, om tillräckliga skäl förelåge, att flyttningsersättning utginge i samtliga de fall, där sådan ersättning nu vore medgiven enligt gällande avlöningsbestämmelser. Samtidigt borde avlöningsreglementenas flyttningsersättningsbestämmelser underkastas en allmän översyn. Vidare erinrades, att frågan om skärpning av de av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelserna om grunderna för beräkning av flyttningsersättning berörts i olika sammanhang, bland annat i riksdagens skrivelse den 19 april 1941, nr 8, vari framhållits, att gällande grunder beträffande ersättning för flyttningskostnader borde i besparingssyfte bli föremål för omprövning.

Med stöd av förenämnda bemyndigande tillkallades ledamoten av riksdagens första kammare, stationsmästaren *H. R. Anderberg*, kammarrättsrådet *O. J. Ekenberg* och krigsrådet *E. T. H. Ström* att såsom sakkunniga verkställa ifrågavarande utredning. Tillika uppdrogs åt Ekenberg att i egenskap av ordförande leda utredningsarbetet.

Genom beslut den 11 september 1942 förklarade Kungl. Maj:t, att utredningsuppdraget skulle omfatta jämväl kommunalt anställda lärares rätt till ersättning för flyttningskostnad och grunderna för beräkning av sådan ersättning.

De sakkunniga ha den 28 januari 1943 avgivit betänkande med förslag till författningar angående ersättning för flyttningskostnad (SOU 1943: 2). Vid betänkandet äro fogade särskilda yttranden av personalrepresentanter, med vilka de sakkunniga jämlikt direktiven haft överläggningar.

Över betänkandet ha infordrade utlåtanden avgivits av fångvårdsstyrelsen, arméförvaltningen, marinförvaltningen, chefen för armén och chefen för marinen, av chefen för flygvapnet och flygförvaltningen gemensamt samt av medicinalstyrelsen, länsstyrelserna i Stockholms, Gotlands, Malmöhus, Göteborgs och Bohus samt Norrbottens län, generalpoststyrelsen, telegrafstyrelsen, järnvägsstyrelsen, vattenfallsstyrelsen, statskontoret, kammarrätten, riksräkenskapsverket, allmänna lönenämnden, försvarsväsendets lönenämnd, generaltullstyrelsen, skolöverstyrelsen, domänstyrelsen och lotsstyrelsen. Vidare ha yttranden över betänkandet inkommit från ett antal personalorganisationer.

A. Statens befattningshavare.

Gällande bestämmelser m. m.

I betänkandet ha lämnats dels en historik över utvecklingen av rätten till flyttningsersättning för statliga befattningshavare, dels en översikt över de nu gällande bestämmelserna i ämnet, dels ock en översikt över principerna för flyttningsersättning i vissa främmande länder. Beträffande innehållet i dessa avsnitt torde få hänvisas till betänkandet.

Gällande avlöningsreglementen för den nyreglerade statsförvaltningen innehålla bestämmelser om förutsättningarna för rätt till flyttningsersättning. I reglementena angivas dels de anställningsformer, dels de flyttningsfall, för vilka dylik rätt är medgiven. De i civila och militära avlöningsreglementena samt manskapsavlöningsreglementet meddelade bestämmelserna ha underställts riksdagen, vilket icke är fallet med civila och militära icke-ordinarie-reglementenas bestämmelser i denna del. Ifrågavarande bestämmelser om rätt till flyttningsersättning ha följande lydelse.

24 § civila avlöningsreglementet (SFS 8/1939).

Tjänsteman, som utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan förflyttats från en stationeringsort till en annan eller som vid övergång från icke-ordinarie till ordinarie tjänst eller till följd av befordran eller förordnande att uppehålla annan tjänst nödgats flytta till annan ort eller som eljest fått sig ålagt att byta bostad, äger i anledning härav uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de särskilda bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t.

Vad nu är sagt gäller ock i fråga om tjänsteman, som förflyttats eller befordrats till ordinarie befattning, å vilken detta reglemente icke äger till-

lämpning, eller vilken förordnats att uppehålla sådan befattning, så ock i fråga om tjänsteman, som från dylik befattning befordrats till eller förordnats å tjänst, som i reglementet avses.

20 § 3 mom. civila icke-ordinariereglementet (SFS 273/1939).

Extra ordinarie tjänsteman, som utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan förflyttats från en stationeringsort till en annan eller som vid övergång från annan anställning i statens tjänst till extra ordinarie befattning eller till följd av förordnande att innehava eller uppehålla högre befattning fått annan stationeringsort sig anbefalld och fördenskull nödgats flytta till annan ort eller som eljest fått sig ålagt att byta bostad, äger i anledning härav uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de grunder, som gälla för ordinarie tjänsteman inom motsvarande lönegrad av löneplan A.

31 § militära avlöningsreglementet (SFS 275/1939; jfr 475/1943).

Ersättning för flyttningskostnad enligt de särskilda bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, utgår till beställningshavare, vilken

a) utan egen ansökning förflyttats från en förläggningssort till en annan, dock att ersättning ej må utgå då transport eller placering skett genom tjänstbyte mellan två beställningshavare, som därom uttryckt önskan;

b) vid övergång från icke-ordinarie befattning till ordinarie beställning eller från ordinarie beställning till beställning inom annan löneplan än den han själv tillhör eller till följd av befordran eller på grund av förordnande eller kommendering att uppehålla viss beställning eller befattning eller till följd av omplacering till tjänstgöring utan att därmed avses uppehållande av viss beställning eller befattning nödgats flytta till annan ort; eller ock

c) eljest fått sig ålagt att byta bostad.

Vad nu är sagt gäller ock i fråga om beställningshavare, som förflyttats eller befordrats till ordinarie befattning, å vilken detta reglemente icke äger tillämpning, eller vilken förordnats att uppehålla sådan befattning, så ock i fråga om den, som från dylik befattning eller från fast anställning såsom manskap vid krigsmakten befordrats till eller förordnats å beställning, som i reglementet avses; skolande härvid med befordran förstås övergång till beställning eller befattning, för vilken slutlönen i samma ortsgrupp överstiger slutlönen i den tidigare beställningen eller befattningen.

Ersättning för flyttningskostnad må tillkomma jämväl beställningshavare, som på grund av Kungl. Maj:ts därom meddelade föreskrift förklaras skola under tjänstgöring å annan ort än den vanliga förläggningssorten anses fullgöra ordinarie tjänstgöring å förstnämnda ort.

Utän hinder av vad i denna paragraf stadgats må Kungl. Maj:t medgiva ersättning för flyttningskostnad dels på grund av kommendering såsom aspirant vid generalstabskåren, såsom elev vid någon av de militära högskolorna eller såsom intendents- eller förvaltaraspirant, dels ock för genomförande av passagesystem vid vissa truppförband enligt vad därom är särskilt stadgat.

20 § 3 mom. militära icke-ordinariereglementet (SFS 276/1939).

Extra ordinarie tjänsteman, som utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan förflyttats från en stationeringsort till en annan eller som vid övergång från annan anställning i statens tjänst till extra ordinarie befattning eller till följd av förordnande att innehava eller uppehålla högre befattning eller befattning fått annan stationeringsort sig anbefalld och fördenskull nödgats flytta till annan ort eller som eljest fått sig ålagt att byta bostad, äger i anledning härav uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de grunder, som gälla för ordinarie beställningshavare inom motsvarande lönegrad av löneplan Ca.

26 § 4 mom. manskapsavlöningsreglementet (SFS 652/1940).

Beställningshavare, som utan egen ansökning förflyttats från en förläggningssort till en annan eller som eljest fått sig ålagt att byta bostad, må enligt de särskilda bestämmelser, som meddelas av Kungl. Maj:t, åtnjuta *ersättning för flyttning* kostnad.

Grunderna för beräkning av ersättning för flyttningkostnad ha fastställts av Kungl. Maj:t i kungörelsen den 22 juni 1939 (nr 429) angående ersättning för flyttningkostnad enligt civila och militära avlöningsreglementena. Denna har även tillämpning för icke-ordinarie personal och för fast anställt manskap vid försvarsväsendet.

Beträffande personal, som åtnjuter avlöning enligt krigsavlöningsreglementet, är i 4 § 3 mom. reglementet stadgat som allmän regel, att i fredstid gällande bestämmelser skola äga tillämpning i fråga om rätten till flyttningserättning, i den mån Kungl. Maj:t ej annorlunda förordnar.

De sakkunniga.

Ordningen för reglering av frågorna om flyttningserättning. De sakkunniga ha utgått ifrån att, liksom hittills, riksdagens medverkan huvudsakligen skall påkallas endast beträffande föreskrifter angående förutsättningarna för erhållande av flyttningserättning, under det att bestämmelser om ersättningens beräkning skola meddelas av Kungl. Maj:t. Bestämmelserna om beräkning av flyttningserättning äro som nämnts nu sammanförda i en för de olika förvaltningsområdena gemensam kungörelse. Enligt sakkunnigförslaget skola även förutsättningarna för erhållande av flyttningserättning regleras i en gemensam författning och bestämmelserna därom alltså utbrytas ur avlöningsreglementena. Härigenom ha de sakkunniga velat åvägbringa dels ökade möjligheter att ge bestämmelserna ett enhetligt innehåll och en överskådlig form, dels en förenkling i regleringen av spörsmål sammanhängande med flyttning mellan tjänster under skilda avlöningsreglementena. I avlöningsreglementena skola enligt förslaget endast finnas hänvisningar till de gemensamma bestämmelserna.

De sakkunnigas förslag till gemensam riksdagsförfattning, benämnd *förordning angående ersättning för flyttningkostnad åt vissa statens befattningshavare*, torde få såsom *bilaga* fogas vid statsrådsprotokollet.

De sakkunniga ha jämväl avgivit förslag till kungörelse med tilläggsbestämmelser till förordningen. Kungörelseförslaget innehåller bestämmelser om flyttningserättningens beräkning.

Frågan om besparingsåtgärder. Såsom i det föregående berörts ha besparingsintressena kommit till uttryck i direktiven för utredningen. De sakkunniga ha i fråga om besparingsmöjligheterna först erinrat om utvägen att minska antalet omplaceringar eller långvariga förordnanden och kommanderingar för befattningshavare med rätt till flyttningserättning. En särskild anledning till denna erinran ha de sakkunniga funnit i det förhållandet, att antalet flyttningar enligt i betänkandet anförda uppgifter ökat under senare

år, låt vara att detta i viss mån kunde vara föranlett av genomförandet av ny organisation eller av den statliga verksamhetens utökning. En annan åtgärd i besparingssyfte vore enligt betänkanudet att borttaga rätten till flyttningsersättning i vissa fall, där sådan förmån nu utgår, exempelvis för icke-ordinarie tjänstemän eller vid flyttning i anledning av befordran, eller ock att på ett eller annat sätt inskränka ersättningsrätten i dessa eller andra fall. De sakkunniga ha ingått på en undersökning av hithörande spörsmål men framhållit, att man på denna väg icke kunde komma långt i besparingar utan att skada andra viktiga intressen. Sålunda skulle, yttras i betänkanudet, ett upphävande eller mera avsevärt inskränkande av ersättningsrätten vid befordran kunna menligt inverka på möjligheterna att återbesätta lediga tjänster med de därför mest lämpade befattningshavarna, och ett tvång för befattningshavare att under långa förordnanden eller kommenderingar utom bostadsorten leva skild från sin familj finge anses obilligt och även från social synpunkt förkastligt. De sakkunniga ha härefter berört den stundom förordade besparingsåtgärden att helt eller delvis förvägra befattningshavarna ersättning för vissa slag av kostnader, för vilka ersättning nu utgår. Jämväl i detta avseende ha de sakkunniga ingått på närmare undersökningar. Som allmän princip ha de sakkunniga i fråga härom uttalat, att i de fall, då flyttningar skedde uteslutande i statsnyttans intresse, ofrånkomliga kostnader borde ersättas av statsverket.

I betänkanudet redogöres vidare för verkställda undersökningar rörande möjligheterna för besparingsåtgärder avseende själva anordnandet av flyttningarna, t. ex. anlåtande av verkens egen personal och statens transportmedel eller ackordsuppgörelser med enskilda entreprenörer om utförande av förekommande flyttningar mot ersättning från staten. Emellertid ha de sakkunniga funnit tillräckliga förutsättningar för dylika åtgärder av allmän räckvidd icke föreligga, åtminstone icke under nu rådande förhållanden.

De sakkunnigas förslag till åtgärder för begränsning av statens ifrågasvarande kostnader hänföra sig i främsta rummet till grunderna för flyttningsersättningens beräkning, vilka behandlas i förslaget till tilläggsbestämmelser.

Innebörden av de sakkunnigas förslag. *Vissa allmänna riktlinjer.* De sakkunnigas författningsförslag angående förutsättningarna för rätt till flyttningsersättning innehåller till en början i 1 § generella bestämmelser i detta ämne gällande för vissa grupper av befattningshavare, som avses i något av de förut nämnda fem avlöningsreglementena, nämligen civila och militära avlöningsreglementena respektive icke-ordinariereglementena samt manskapsavlöningsreglementet. Emellertid upptager förslaget tillika i 7 § ett bemyndigande för Kungl. Maj:t att pröva, om och i vad mån ersättning må i anledning av särskilda omständigheter utgå för kostnad dels för flyttning, som i 1 § omförmäld befattningshavare företager i andra fall, än i nämnda paragraf angivas, dels för flyttning, som verkställes av annan innehavare av statlig anställning, så ock av annan på grund av dennes inträde i statens tjänst.

I fråga om befattningshavare med reglerad avlöning innebär alltså författningsförslaget en generell rätt till flyttningersättning för vederbörande befattningshavargrupper, och denna rätt är avsedd att föreligga även vid omplacering mellan tjänster under olika avlöningsreglementen. Däremot skall frågan om flyttningersättning till befattningshavare med oreglerad avlöning bero på prövning enligt 7 §. De sakkunniga ha anfört, att denna fråga tekniskt ej lämpade sig för en generell författningsreglering och numera icke heller vore av den vikt, att en dylik generell reglering påkallades, men att den befogenhet att förordna om flyttningersättning åt här avsedda befattningshavare, vilken för närvarande finge anses tillkomma Kungl. Maj:t, borde fastslås i författningen. Av liknande skäl ha de sakkunniga föreslagit, att den nuvarande regeln om rätt till flyttningersättning vid omplacering mellan reglerad och oreglerad tjänst borttages och att frågan om dylik rätt hänskjutes till Kungl. Maj:ts prövning från fall till fall.

De sakkunniga ha vidare, utan att framlägga utarbetat förslag i ämnet, framhållit lämpligheten av att rätt till flyttningersättning i fortsättningen, liksom för närvarande är fallet, medgives vid förflyttningar mellan tjänster hörande till det allmänna statliga lönesystemet, å ena sidan, och riksdagens verk, å den andra.

I fråga om en grupp statliga befattningshavare med nyreglerad avlöning, nämligen nomadlärare, ha de sakkunniga framlagt förslag i anslutning till behandlingen av frågan om flyttningersättning åt kommunalt anställda lärare.

De sakkunniga ha framhållit som ett önskemål, att författningsföreskrifterna om rätt till flyttningersättning göras i möjligaste mån enkla och enhetliga för all därav berörd personal. Önskemålet om enhetlighet ha de sakkunniga framfört med tanke särskilt på de nu rådande olikheterna mellan civila och militära avlöningsreglementenas föreskrifter i ämnet. Beträffande principerna i övrigt för överarbetningen ha de sakkunniga framhållit, att de nu gällande föreskrifterna i stort sett vore uppbyggda enligt följande principer:

då förflyttning sker uteslutande i det allmännas intresse, utgår full flyttningersättning;

då förflyttning sker uteslutande i den enskildes intresse, utgår ingen ersättning;

då förflyttning sker i både det allmännas och den enskildes intresse, ersättes viss del av flyttningkostnaderna.

Att flyttningersättning skall utgå i det första fallet beteckna de sakkunniga som självklart. De sakkunniga ha vidare ej funnit skäl frångå den hittills åtminstone i huvudsak gällande grundsatsen, att flyttningersättning icke utgår vid transporter uteslutande i den enskildes intresse. I betänkandet tillägges, att, enligt vad myndigheterna upplyst, ett eftergivande av denna princip skulle medföra en icke oväsentlig kostnadsökning.

Vad åter angår principen att en del av flyttningkostnaderna ersättes, då förflyttning sker i både det allmännas och den enskildes intresse, ha de sakkunniga betecknat denna som mera omstridd. Meningsskiljaktigheten gäller emel-

lertid, enligt vad i betänkandet framhålles, närmast huruvida vid flyttning i anledning av befordran eller av liknande skäl befattningshavaren i princip bör få ersättning för hela kostnaden eller endast för en del därav. De sakkunniga anse vissa skäl tala för att i detta hänseende likställa flyttning vid befordran med flyttning vid tvångstransport. Det låge nämligen i statens intresse, att en tjänsteman icke på grund av de med en flyttning förenade utgifterna skulle underlåta att söka en tjänst, för vilken han vore väl meriterad. Det kunde också synas orättvist, att en befattningshavare, som befordrades till en tjänst på en främmande ort, skulle i anledning därav vidkännas utgifter, som icke komme att åvila den, som under i övrigt lika förhållanden befordrades å sin bostadsort. De sakkunniga ha väl förklarat sig anse, att dessa synpunkter icke kunde tillmätas sådan betydelse, att full ersättning borde utgå vid flyttning på grund av befordran eller likartat förhållande. Att emellertid staten i här avsedda fall åtminstone fortfarande skall ersätta en del av flyttningskostnaderna, betraktas av de sakkunniga som en given följd av att flyttningen sker även i statens intresse.

Rätten till ersättning för olika befattningshavargrupper m. m. I civila och militära avlöningsreglementena samt motsvarande icke-ordinariereglementen är rätt till flyttningersättning medgiven alla icke-ordinarie befattningshavare vid övergång till ordinarie tjänst samt all statsanställd personal vid övergång till extra ordinarie tjänst. Vid annan förflyttning utgår enligt reglementena ej ersättning till andra statsanställda än ordinarie och extra ordinarie befattningshavare.

De sakkunniga ha uttalat sig mot att befattningshavare, som förut icke alls eller endast en kortare tid innehåft statsanställning, berättigas till flyttningersättning. Den nuvarande vidsträckta rätten till flyttningersättning vid övergång till extra ordinarie eller ordinarie tjänst bör således enligt de sakkunniga icke bibehållas oinskränkt. Huru gränsen mellan dem, som böra avskäras från rätten till ersättning, och annan personal skall dragas, ha de sakkunniga funnit tveksamt med hänsyn till de skiftande förhållandena inom skilda förvaltningsområden. Enligt vad de sakkunniga uttala ligger det emellertid närmast till hands, att rätt till ersättning tillerkännes allenast dem, som erhållit en mera fast anställning, nämligen de extra ordinarie och de ordinarie tjänstemännen, och de sakkunniga ha även stannat för denna lösning av problemet. I enlighet härmed har rätten till flyttningersättning i de sakkunnigas författningsförslag tillagts innehavare av sådan ordinarie eller extra ordinarie befattning, å vilken något av nämnda fyra avlöningsreglementen är tillämpligt, varvid angivits som en särskild förutsättning, att befattningshavaren även efter den ändring av tjänsteförhållandena, som föranlett flyttningen, innehar sådan ordinarie eller extra ordinarie befattning, som nyss nämnts. Med dylik befattning jämställa de sakkunniga beställning, varå manskapsavlöningsreglementet är tillämpligt.

Emellertid ha de sakkunniga utgått ifrån att beträffande vissa förvaltningsområden skäl kunna tala för att ersättning beredes även andra än nyss angivna personalkategorier. De sakkunniga ha förutsatt, att närmare bestäm-

meler härom skola, efter förslag från vederbörande verksstyrelser, meddelas av Kungl. Maj:t med stöd av det förut omnämnda bemyndigandet att medgiva utsträckning av rätten till flyttningersättning.

Samma bemyndigande bör enligt betänkandet kunna anlitas för att, liksom tidigare förekommit, tillförsäkra vederbörande flyttningersättning, då det gäller att för statstjänst förvärva särskilt värdefull arbetskraft. Därutöver ha de sakkunniga anmärkt, att det undantagsvis även eljest kunde givas fall, då rättvisa och skälighet påkallade tillämpning av bemyndigandet. Dit hörde exempelvis fall, då på grund av omorganisation eller indragning av tjänst befattningshavare ställdes utan arbete men sedermera erhöle möjlighet att återinträda i statstjänst på annan ort.

De sakkunniga ha vidare berört frågan om flyttningersättning vid tjänstemans avgång ur tjänst och därvid anført, att för sådana fall i allmänhet saknades anledning för staten att medgiva flyttningersättning. Undantagsvis kunde dock visst bidrag av statsmedel vara befogat. Detta gällde särskilt, om den anställde nödgades att i och för tjänsten uppehålla sig å en ort, där han med hänsyn till bostads- eller klimatiska förhållanden eller andra särskilda omständigheter icke skäligen kunde förväntas kvarstanna. Förvägrandet av flyttningersättning i dylikt fall vid avgång ur tjänst syntes nämligen kunna medföra rekryteringssvårigheter. Detta vore anledningen till de särskilda förmåner, som i ersättningshänseende tillerkändes vissa ur tjänst avgångna militära befattningshavare i Boden. I detta sammanhang ha de sakkunniga berört en framställning från fyrpersonalens förening om viss ersättning vid flyttning från fyrplats i samband med avsked ur tjänsten. De sakkunniga ha anført som sin uppfattning, att de anförda synpunkterna icke borde föranleda några lagstiftningsåtgärder. Med hänsyn till svårigheten att avgränsa de fall, då ersättning skäligen borde utgå, ha de sakkunniga icke heller velat förordna utverkande av ett generellt bemyndigande för Kungl. Maj:t att medgiva ersättning i ifrågasvarande fall. De sakkunniga säga sig emellertid förutsätta, att det av fyrpersonalens förening uttalade önskemålet — vilket i och för sig syntes förtjänt av beaktande — bleve föremål för omprövning i annan ordning.

I detta sammanhang ha de sakkunniga berört frågan om ersättning för flyttning, som företages av en till indragnings- eller övergångsstat överförd eller i disponibilitet försatt tjänsteman, då han återinträder i aktiv tjänst, eller av en tjänsteman, som lämnar aktiv tjänst för att övergå till sådan stat eller försättes i disponibilitet. Lika med tjänsteman i disponibilitet böra enligt betänkandet militära beställningshavare i reserven, å reservstat eller liknande stat behandlas. I fall varom nu är fråga utgår icke flyttningersättning. Såsom skäl härför brukar åberopas, att tjänstemannen utom den aktiva tjänsten icke har någon viss stationerings- eller förläggningssort. De sakkunniga ha förklarat sig icke ifrågasätta ändring av vad sålunda för närvarande gäller.

Rätten till ersättning i olika flyttningsfall. För rätt till flyttningersättning vid omplacering utan befordran förutsättes enligt sakkunnigförslaget, att beslutet angående omplaceringen tillkommit utan att befatt-

ningshavaren uttryckt önskan därom. I förslaget tillägges, att befattningshavaren icke anses ha uttryckt dylik önskan allenast därigenom, att han på tillfrågan av förman eller överordnad rörande omplaceringen samtyckt därtill eller med föranledande av en sådan tillfrågan inkommit med ansökan, anmälan, tjänsteförteckning eller dylik handling. I motiveringen anföres huvudsakligen följande.

Vid förflyttning — här bortses tills vidare från befordran samt förordnanden och kommanderingar å högre tjänst — av ordinarie och extra ordinarie befattningshavare samt fast anställt manskap bör, i överensstämmelse med gällande, av de sakkunniga förordade princip, flyttningersättning utgå, om förflyttningen skett i statsnyttans intresse. Svårigheten är emellertid att avgöra, när så är fallet. Den nu i civila avlöningsreglementet och icke-ordinariereglementena använda metoden att anse egen ansökan eller uttryckt önskan som kännetecken på att omplaceringen sker för tillgodoseende av ett privat intresse har varit föremål för kritik.

Förbehållet i militära avlöningsreglementet och manskapsavlöningsreglementet därom, att flyttningersättning icke utgår, då förflyttning skett »utan egen ansökan», anses även kunna förhindra flyttningersättning vid omplacering i det allmännas intresse. I en inom försvarsdepartementet utarbetad promemoria redogöres för ett flertal fall, då befattningshavare vid nyuppsättning av militära förband eller vid annat uppkommet personalbehov förlorat rätten till flyttningersättning, därigenom att de efter uppmaning av överordnad eller i anledning av offentligt meddelande ingivit ansökan om förflyttning.

Beträffande förbehållet »utan uttryckt önskan» bör framhållas, att effekten av detsamma blivit nyckfull och ojämn, då det säkerligen endast varit i en del fall, som uttryckta önskningar kommit att föranleda rättsförlust. Visserligen får det anses åligga vederbörande myndighet att vid tillfällen, varom nu är fråga, förvägra ersättning, men detta underlåtes sannolikt i åtskilliga fall, då man förmenar, att förflyttning skulle hava ägt rum oberoende av befattningshavarens önskan. Observeras bör för övrigt att det ingalunda är alla uttryckta önskningar, som bliva bekanta för dem, som avgöra frågor om flyttningersättning. Detta är särskilt fallet inom den militära förvaltningen; de myndigheter, som där besluta om förflyttningarna, äro i regel andra än de, som utanordna ersättningarna. Huruvida förflyttningar, som gjorts av Kungl. Maj:t, föregåtts av önskningar från de utnämndas sida blir nästan aldrig med full säkerhet bekant för de myndigheter, som sedan hava att besluta om ersättning för därav föranledda flyttningar.

De sakkunniga anse, att ett eftergivande av villkoret, att förflyttning skall ske »utan egen ansökning», skulle innebära, att ersättning komme att utgå i praktiskt taget alla flyttningsfall, som föranletts av ett offentligt utlysningförfarande. Ur ovan angivna principiella synpunkter och av besparingshänsyn måste de sakkunniga därför bestämt avvisa varje tanke på en sådan anordning.

Av liknande skäl anse de sakkunniga, att i hithörande författningar bör såsom ett allmänt villkor för erhållande av flyttningersättning stadgas, att omplaceringen skett utan uttryckt önskan. Att samma rättsverkningar föreskrivas, vare sig fråga är om förflyttning efter egen ansökning eller efter uttryckt önskan, är så mycket lämpligare, som egen ansökan ju allenast är ett specialfall av uttryckt önskan, nämligen ett fall, då önskan uttryckes offentligt.

Svårigheten är emellertid att avskilja de fall, då visserligen en ansökan ingives eller en önskan uttalas, men detta övertvägande är en formalitet och

förflyttningen i verkligheten sker i det allmännas intresse. De sakkunniga hava trots sig finna en lösning genom att fastslå, att initiativet till förflyttningen är avgörande för frågan, om ersättning skall utgå eller ej. Har sålunda förman eller överordnad, som har att taga befattning med tjänstetillsättning, tillfrågat en tjänsteman, om han är villig låta sig förflyttas till den befattning, varom fråga är, bör ersättning icke förvägras honom varken på den grund, att han samtycker därtill, eller av det skäl, att han till uppfyllande av nödiga formaliteter ingiver ansökan, anmälan, tjänsteförteckning eller dylik handling. Mera sällan torde ett sådant initiativ tagas, då frågan rör en tjänst, som anslås ledig, men undantagsvis kunna även där sådana fall förekomma, t. ex. om ingen anmäler sig eller de, som söka tjänsten, icke äro kvalificerade. Det bör emellertid i detta sammanhang betonas, att med tillfrågan avses allenast en till vederbörande personligen riktad sådan men icke en till en krets av personer ställd, mera allmänt hållen inbjudan att söka en tjänst.

Har åter initiativet till förflyttning tagits av befattningshavaren själv, bör flyttningssersättning icke ifrågakomma. Om sålunda en innehavare av befattning på en avlägsen plats efter anhållan om förflyttning till en tjänst å en mera centralt belägen ort omplaceras i enlighet med sin önskan, bör flyttningssersättning icke utgå, även om det skulle kunna sägas vara ett allmänt intresse, att en viss cirkulation mellan tjänstemännen äger rum.

Emellertid bör Kungl. Maj:t vara oförhindrad att i fall, då särskilda skäl därtill föreligga, tillerkänna vederbörande flyttningssersättning, även om sådan enligt angivna regler icke bör utgå.

Det kan emellertid icke bortses ifrån att — om frågan om flyttningssersättning löses enligt nu angivna linjer — tveksamma bevisspörsmål undantagsvis kunna uppstå rörande vad som beträffande förflyttningen verkligen sagts mellan befattningshavaren och den som omplacerat honom. Redan nu kunna olika meningar förekomma, huruvida önskan uttryckts eller ej; genom den föreslagna anordningen skulle tvister även kunna uppkomma, om tillfrågan skett eller icke. De fall, där saken blir aktuell, torde gälla frågan om omplacering skett efter muntligen uttalad önskan eller ej. De sakkunniga hava övervägt, huruvida man efter mönstret i tysk rätt borde införa en föreskrift om att befattningshavare, som uttalade en önskan om förflyttning, skulle avkrävas en förbindelse att själv svara för flyttningsskostnaderna. Med en sådan anordning skulle de omplaceringar, som föranleddes av klart uttalade önskingar och ägde rum uteslutande i de ifrågavarande tjänstemännens intresse, otvetydigt vara undantagna från ersättningsrätten. De sakkunniga hava emellertid ej velat föreslå införandet av uttryckliga bestämmelser om en sådan, för den svenska förvaltningen tämligen främmande anordning men hålla före, att bevisfrågan i många fall härigenom bör kunna lösas på ett lämpligt sätt.

Om den myndighet, som tillsätter en viss befattning, är annan än den, som har att besluta om ersättning för flyttning i anledning av tillsättningen, bör den förstnämnda givetvis underrätta den senare om förhållande, som föranleder, att flyttningssersättning icke bör utgå.

Enahanda regler, som sålunda föreslagits beträffande förflyttningar i allmänhet, skola enligt vad de sakkunniga förordade gälla vid förflyttning på grund av förordnande eller kommendering att uppehålla tjänst, som icke är högre än befattningshavarens egen. De sakkunniga ha anmärkt, att efter ordalydelsen av de nuvarande bestämmelserna i civila och militära avlösningsreglementena flyttningssersättning vore medgiven i dylika fall, även om förordnandet eller kommenderingen tillkommit på befattningshavarens initia-

tiv, men att i praxis även ifrågasatts en tolkning av bestämmelserna i motsatt riktning.

Efter sakkunnigbetänkandets framläggande har 1943 års riksdag (skr. nr 331), med bifall till Kungl. Maj:ts i propositionen nr 285 framlagda förslag, bemyndigat Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad som förordats i statsrådsprotokollet över finansärenden för den 14 maj 1943 besluta om flyttnings- eller reseersättning till beställningshavare vid försvarsväsendet, vilken efter egen ansökning förflyttas i samband med nyuppsättning eller omorganisation av förband eller formation. Bemyndigandet har lämnats i syfte att dylik ersättning i de åsyftade fallen skall kunna medgivas, även om beställningshavaren lämnats tillfälle att muntligen eller skriftligen anmäla sig till ledig beställning.

I fråga om flyttningsersättning vid bostadsbyte innehåller sakkunnigförslaget regler, enligt vilka beslut, som innebär åläggande för befattningshavare att till- eller frånträda tjänstebostad, i ersättningshänseende likställes med beslut, som medför omplacering från en stationerings- eller förläggningsort till en annan. Rätten till flyttningsersättning vid bostadsbyte har sålunda enligt förslaget gjorts beroende av att det beslut, som innebär åläggande för vederbörande att byta bostad, antingen innebär befordran eller tillkommit utan att befattningshavaren uttryckt önskan därom. I motiven anföres.

Ett fall, då flyttning presumeras ske uteslutande i statsnyttans intresse, anges i vart och ett av de fem avlöningsreglementena med beteckningen, att befattningshavaren »eljest fått sig ålagt att byta bostad». Därmed avses allenast flyttning å en och samma ort och, på sätt av förarbetena framgår, allenast flyttning till eller från tjänstebostad. Utomlands, där det understundom förekommer, att tjänsteman är skyldig att bo i närheten av arbetsplatsen, medgives ersättning för i anledning därav företagen flyttning. Då dylika ålägganden icke torde förekomma inom den svenska förvaltningen, synes det i tydlighetens intresse lämpligt, att den nuvarande beteckningen ersättes med uttrycket »tillträde eller frånträde av tjänstebostad».

Undantagsvis kan även flyttning av nu ifrågavarande slag ske i tjänstemannens eget intresse. Detta inträffar givetvis om tillstånd därtill ges på tjänstemannens begäran, t. ex. vid bostadsbrist. Något åläggande kan man därvid ej tala om, varför ifrågavarande bestämmelse då ej blir tillämplig. Men fall kunna inträffa, då ett åläggande kan tillgodose även den enskildes intresse, exempelvis då en tjänsteman på egen begäran förflyttas till en befattning, med vilken är förenad skyldighet att bebo tjänstebostad. Fallet ifråga förutses ej i gällande lagstiftning men bör givetvis behandlas på samma sätt som en under motsvarande förhållanden tillkommen omplacering mellan skilda orter. Detta överensstämmer även med rättspraxis. Har inflyttning i eller utflyttning ur tjänstebostad föranletts av befordran, bör givetvis flyttningsersättning bestämmas efter härför gällande regler.

Vid flyttning i anledning av befordran utgår flyttningsersättning enligt civila och militära avlöningsreglementena, även om befattningshavaren gjort ansökning eller uttryckt önskan om befordran. I icke-ordinariereglementena motsvaras befordran av förordnande att innehava högre befattning. Manskapsavlöningsreglementet innehåller icke någon före-

skrift om flyttningsersättning vid befordran. De sakkunniga, som föreslagit en allmän bestämmelse om rätt till flyttningsersättning vid befordran, ha i anslutning härtill uttalat, att hinder ej syntes böra möta att flyttningsersättning i fortsättningen bereddes fast anställt manskap vid övergång mellan kontraktsanställningar vid olika truppförband, om vederbörande i samband därmed vunne befordran.

Beträffande frågan när befordran skall anses föreligga innehåller militära avlöningsreglementet en föreskrift av innebörd, att vid jämförelse mellan de olika tjänsterna hänsyn endast tages till den därmed förenade egentliga lönen. När befordran inom civilförvaltningen skall anses föreligga, angives ej i författningarna. De sakkunniga anföra, att frågan i praktiken vållat svårigheter samt att, utan några fasta riktlinjer i ämnet, övervägande betydelse ibland tillmätts tjänsteställning, ibland löneförmåner och ibland hävdvunnen befodringsgång.

Enligt sakkunnigförslaget skall övergång från en befattning till en annan anses innebära befordran, om lönen i den nya befattningen överstiger lönen i den tidigare befattningen. Därvid skall enligt förslaget iakttagas, att i förekommande fall lönen anses utgå enligt lönegradens högsta löneklass samt efter dyrortsgrupp E utan tjänste- eller familjepensionsavdrag. I motiveringen ha de sakkunniga anfört.

De sakkunniga anse, att, såvitt nu är fråga, ett enhetligt befodringsbegrepp bör tillskapas för alla befattningshavare. Härvid bör lämpligen användas allenast en jämförelsegrund. Eftersom flyttningsersättning är en ekonomisk förmån, är det naturligtast, att låta jämförelsen mellan avlöningsförmånerna i den förutvarande och den nya tjänsten bliva avgörande för frågan, om befordran skett eller ej.

För det stora flertalet befattningar utgå lönerna enligt löneplaner, som upptaga olika lönegrader, var och en omfattande flera löneklasser, och inom dessa bestämmes lönebeloppet efter den ortsgrupp, till vilken befattningshavarens stationerings- eller förläggningssort blivit hänförd. Då övergång sker från en till en annan befattning, vilka båda tillhöra samma löneplan eller i varje fall löneplaner, vilka äro med varandra överensstämmande, torde det utan vidare vara klart, att befordran föreligger, då befattningshavaren erhåller en tjänst med högre ordningsnummer än den han förut innehåft. Annorlunda ställer det sig, då t. ex. övergång sker från befattning, tillhörande löneplan med ortsgruppering, till en plan utan dylik anordning eller omvänt. Jämförelse synes i sådana fall böra göras mellan lönebeloppen i de olika befattningarna, därvid de sakkunniga tänkt sig, att för den dyrortsgrupperade lönen skulle till utgångspunkt tagas lönebeloppet i högsta löneklassen å medeldyrort eller alltså i ortsgrupp E.

Även andra alternativ kunna givetvis ifrågakomma. Sålunda må erinras att i ett av särskilda sakkunniga avgivet betänkande angående revision av tjänsteförteckningen i vad avser statens affärsdrivande verk (Statens offentliga utredningar 1939:5) föreslagits att till utgångspunkt för lönesättningen vid överförande av befattning från A-planen till C-planen borde tagas slutlönen å I-ort å A-planen (sid. 13). Vid bestämmande av enhetliga pensionsunderlag ansågo 1938 års pensions-sakkunniga att såsom utgångspunkt icke borde tagas någon högre ortsgrupp än C-orten (Statens offentliga utredningar 1941: 10 sid. 16). För de sakkunniga, som icke anse valet av ortsgrupp i nu

förevarande hänseende vara av större betydelse, har det syntts rättvist och ligga nära till hands att gå en medelväg.

En jämförelse allenast mellan de egentliga lönerna är enkel att göra och giver i de alla flesta fall ett riktigt resultat. Med hänsyn till de många löneplanerna och det stora antal speciella lönebestämmelser, som finnas inom statsförvaltningen, kunna emellertid undantagsvis fall uppkomma, då den nyss angivna regeln ej ger ett alldeles korrekt resultat. Om t. ex. en befattningshavare i lönegrad A 30 utnämnes till landsskreterare eller landskamrerare, skulle befordran ej anses föreligga, ehuru de båda senare, vilka båda tillhöra nyssnämnda lönegrad, åtnjuta särskild avlöningsförstärkning. Om åter nämnda förmån inarbetades i den fasta lönen och befattningarna i sammanhang därmed komme att uppflyttas till högre lönegrad, skulle i det angivna fallet befordran anses föreligga. Något liknande gäller, om exempelvis en major vid ett regemente transporteras till ordinarie lärare vid militärt undervisningsverk och därvid utöver sin lön kommer i åtnjutande av särskilt arvode.

Därest nu angivna fall skulle i avseende å rätten till flyttningsersättning anses böra behandlas såsom befodringsfall skulle särskilda föreskrifter erfordras. Vid ett utformande därav torde man emellertid möta andra svårigheter, som kräva ytterligare särbestämmelser. Man får nämligen då söka särskilja sådana speciella avlöningsförmåner, som äro knutna till vissa bestämda befattningar, från de talrika, till formen likartade förmåner, som utgå för särskilda uppdrag, mer eller mindre nära sammanhörande med tjänsten, t. ex. arvoden åt generaldirektörs ställföreträdare eller åt ordförande å hovrättsdivision.

På grund av nämnda omständigheter och då de ovan angivna fallen äro relativt sällsynta, anse de sakkunniga, att man vid befodringsbegreppets bestämmande i nu förevarande avseende kan bortse från dylika speciella kontanta avlöningsförmåner, som vid sidan av lönen äro knutna till befattningen som sådan.

För manskap, tillhörande löneplan Ma, utgöra fri inkvartering, beklädnad och förplägnad eller kontant ersättning därför förmåner av betydelse. Om dessa förmåner medräknas eller ej är av särskilt intresse för manskap vid övergång till annan anställning. Enligt nu gällande bestämmelser medges därvid flyttningsersättning vid övergång till bl. a. anställning såsom extra ordinarie tjänsteman. Skulle man vid jämförelse mellan avlöningsförmånerna för den förutvarande och den nya befattningen taga hänsyn till värdet av ifrågavarande naturaförmåner, skulle enligt de sakkunnigas förslag vid sådan övergång i åtskilliga fall befordran icke anses föreligga och således flyttningsersättning icke kunna utgå, under det att motsatsen skulle inträffa, om man bortsåge från berörda förmåner.

Förmånernas medräknande medför även andra olägenheter. Som deras värden variera efter prisnivån, torde riktig jämförelse förutsätta, att hänsyn beträffande andra förmåner tages även till därå belöpande rörligt tillägg och kristillägg. Fråga är även, om icke vid manskaps övergång till civil befattning pensionsavdragen undantagsvis kunna influera på beräkningarna.

De sakkunniga anse därför, att man vid förekommande jämförelser mellan lönebeloppen bör bortse från manskapets naturaförmåner samt kontant ersättning därför. Konsekvensen fordrar, att, då undantagsvis i andra fall likartad förmån utgår, utan att avdrag å avlöningen därför sker — sålunda åtnjuta exempelvis landshövdingar och överläkare vid vissa sjukhus fri bostad — hänsyn därtill ej heller tages. Icke heller detta förhållande torde ha va någon större praktisk betydelse. Givetvis bortses även från andra naturaförmåner, som i särskilda fall utgå (fri tvätt, fri elektrisk belysning o. s. v.).

En mera betydande avlöningsförstärkning, till vilken hänsyn ej heller skulle tagas, är lotslott för lotspersonalen. Någon särskild betydelse från befordringssynpunkt torde detta ej hava.

Det lär knappast behöva påpekas, att, om lörens storlek i förekommande fall beräknas efter högsta löneklassen, sådana variationer i lönebeloppet, som anges i 55 § 9 mom. 5 b) och c) civila avlöningsreglementet, komma att i förevarande hänseende sakna betydelse.

Ovan angivna regler böra gälla både för ordinarie och extra ordinarie befattningshavare. Övergång från en extra ordinarie till en ordinarie befattning i samma lönegrad kommer således att innebära befordran, eftersom slutlönen för den senare befattningen utgår efter högre löneklass än för den förra.

Beträffande vissa befattningshavare, däribland rektorer vid allmänna läroverk m. fl. statliga läroanstalter, provinsialläkare och distriktsveterinärer, gälla enligt civila avlöningsreglementet speciella avlöningsbestämmelser. Med avseende å tillämpningen av de allmänna bestämmelserna om bland annat flyttningersättning skall enligt reglementet så anses, som om ifrågavarande befattningshavare tillhörde vissa angivna lönegrader i löneplan A. Vad särskilt angår rektorer med lön enligt löneplan E innebär detta, att vederbörande i åsyftade hänseenden hänföres till någon av följande lönegrader å A-löneplanen, nämligen: rektor i E 1 till A 25, rektor i E 2—5 till A 26, rektor i E 6—9 till A 27 och rektor i E 10—14 till A 30. De sakkunniga ha icke föreslagit ändring i avlöningsreglementenas förevarande bestämmelser, vilka förutsättas fortfarande skola bliva normerande vid tillämpningen av bestämmelserna om flyttningersättning.

Vid flyttning i anledning av förordnande eller kommendering å högre tjänst utgår för närvarande ersättning enligt civila och militära avlöningsreglementena samt motsvarande icke-ordinarie-reglementen. Någon ändring härutinnan föreslå de sakkunniga icke. Frågan om den tjänst, å vilken förordnandet eller kommenderingen erhålles, är högre, skall emellertid enligt förslaget icke avgöras på samma sätt som vid övergång från en tjänst till en annan. Vid förordnande eller kommendering skall hänsyn vid jämförelsen mellan tjänsterna enligt förslaget tagas till de samlade avlöningsförmånerna, sålunda även t. ex. till arvode och vikariatsersättning, varförutom lönen skall beräknas efter den faktiska löneklassen. Dock skall enligt förslaget bortses från förhöjningar i avlöningen på grund av stationerings- eller förläggningens speciella förhållanden, såsom löneökning på grund av flyttning till ort i högre dyortsgrupp, kallortstillägg, enslighetstillägg o. dyl. Ej heller skall hänsyn tagas till ersättning för bestridande av särskilda utgifter, såsom tjänstgöringsstraktamente, representationsbidrag, felräkningspenningar el. dyl., och vidare ej heller till naturaförmåner, för vilka befattningshavaren icke skall vidkännas avdrag å avlöningen, eller kontant ersättning därför. Undantagsvis förekomma, enligt vad i betänkandet vidare framhålles, förmåner, vilka utgå efter så speciella grunder, att de på grund av de faktiska förhållandena icke kunna tagas i beräkning i förevarande sammanhang, t. ex. lotslottersättning.

Beträffande vissa andra flyttningsfall ha de sakkunniga anfört.

Utöver nu angivna fall uppräknas i militära avlöningsreglementet ytterligare några omständigheter, som kunna föranleda flyttningsersättning. Vad till en början angår det fall, att befattningshavare övergår »från ordinarie beställning till beställning inom annan löneplan än den han själv tillhör», erfordras ingen motsvarande föreskrift i författningar, som innehålla bestämmelser om i princip obegränsad flyttningsersättningsrätt mellan alla befattningar, som sortera under något av omnämnda avlöningsreglementen. Ej heller läser stadgandet om flyttningsersättning vid »omplacering till tjänstgöring utan att därmed avses uppehållande av viss beställning eller befattning» erfordra någon motsvarighet i en författning, som principiellt medger flyttningsersättning vid omplacering från en förläggningssort till en annan. Vad därefter angår sådana flyttningar, som omtalas i 31 § tredje stycket militära avlöningsreglementet, synes med avseende å bestämmelsen i 1 kap. 2 § tredje punkten kungörelsen med tilläggsbestämmelser till militära avlöningsreglementet någon däremot svarande föreskrift icke erfordras i blivande författningsföreskrifter angående rätt till flyttningsersättning.

De i 31 § sista stycket militära avlöningsreglementet förekommande bestämmelserna om flyttningsersättning vid vissa aspirant- och elevkommenderingar m. m. ha efter betänkandets avgivande erhållit ändrad lydelse vid 1943 års riksdag (prop. nr 168, riksd. skr. 331). Den nya lydelsen, som återgivits i det föregående, åsyftar att göra rätten till flyttningsersättning i dessa fall helt beroende på Kungl. Maj:ts närmare bestämmande. Samtidigt har riksdagen i enlighet med statsutskottets hemställan (utl. nr 196) bemyndigat Kungl. Maj:t att medgiva flyttningsersättning vid kommendering till jämväl annan än i 31 § militära avlöningsreglementet avsedd utbildningskurs.

Som ytterligare villkor för flyttningsersättnings erhållande är för närvarande i vissa fall stadgat, att flyttningen skall ha skett från en stationerings- eller förläggningssort till en annan. Ehuru de gällande bestämmelserna härom icke täcka alla flyttningsfall, har praxis, enligt vad de sakkunniga yttra, gått i den riktningen att för ersättningens åtnjutande som allmän regel — bortsett från bostadsbyte inom stationerings- eller förläggningssorten — uppställes fordran på att flyttningen skett mellan olika stationerings- eller förläggningssorter. De sakkunniga ha föreslagit, att denna regel fastslås i de nya bestämmelserna. I anslutning därtill har framhållits angelägenheten av att vid meddelande av beslut om ändring av stationerings- eller förläggningssort de konsekvenser, som därav följa bl. a. i fråga om rätten till flyttningsersättning, bliva beaktade.

Övriga frågor. Grunderna för flyttningsersättningens beräkning skola såsom förut nämnts enligt de sakkunnigas förslag fortfarande bestämmas av Kungl. Maj:t i en särskild tilläggsförfattning. I 3 § av förslaget till riksdagsförfattning ha de sakkunniga emellertid upptagit, förutom en hänvisning till de föreskrifter i ämnet, som meddelas av Kungl. Maj:t, jämväl en uppräknig av de viktigaste slag av kostnader, som skola ersättas samt en uttrycklig föreskrift om rätt för Kungl. Maj:t att föreskriva reducerad ersätt-

ning vid flyttning i anledning av befordran. I anslutning härtill har i 4 § av samma författningsförslag upptagits en regel om tillägg till flyttningsersättning i vissa fall.

I 5 § ha de sakkunniga upptagit en ny bestämmelse om rätt för befattningshavare att, där flyttningsbeslut förfaller, utan att detta beror på omständigheter, varöver han kunnat råda, erhålla ersättning för skäliga utlägg, som verkställts i anledning av tilltänkt flyttning. Bestämmelsen är avsedd att kunna tillämpas även i fall då flyttning inställts på grund av befattningshavarens frånfälle.

I 6 § ha upptagits likaledes nya bestämmelser om preskription, innebärande bland annat att rätten till ersättning förfaller, därest yrkande om dess utbekommande icke framställts inom tre år efter det flyttningsbeslut meddelats.

De i 7 § upptagna bestämmelserna om rätt för Kungl. Maj:t att medgiva utsträckning av rätten till flyttningsersättning ha berörts i det föregående. Angående bestämmelsernas innebörd ha de sakkunniga sammanfattningsvis anfört följande.

Med stadgandet avses givetvis icke att på något sätt begränsa den befogenhet, Kungl. Maj:t för närvarande må äga i fråga om bestämmande av ersättning för flyttningskostnad, utan syftet med detsamma är närmast att, till undanröjande av oklarhet angående gränserna för Kungl. Maj:ts befogenhet å hithörande område, meddela en författningsbestämmelse, som kodifierar vad som redan torde anses gälla. Möjligen kan stadgandet därjämte i vissa hänseenden — t. ex. beträffande flyttningsersättning åt befattningshavare med oregerad avlöning — anses medföra en utvidgning av Kungl. Maj:ts myndighet.

Enligt det föreslagna stadgandet kunna beslut meddelas såväl i enstaka fall som för grupper av befattningshavare, allt försåvitt särskilda omständigheter anses föreligga, vilka motivera ett tillerkännande av ersättning åt de flyttande.

Enligt första meningen i paragrafen kan sålunda flyttningsersättning medgivas, även om flyttning ej sker från en stationerings- eller förläggningssort till en annan eller om omplacering i annat fall än vid befordran sker efter därom uttryckt önskan (t. ex. vid nyuppsättning av militära förband eller vid indragning av tjänster) eller om en befattningshavare flyttar från reglerad till oregerad tjänst. I andra meningen avses de fall, då flyttningsersättning anses böra beredas i 1 § ej avsedd statsanställd, exempelvis då denne omplaceras från en till annan oregerad tjänst eller från sådan till reglerad befattning. Men även å befattningshavare med reglerad tjänst, som ej kan erhålla ersättning jämlikt denna förordning, t. ex. en extra tjänsteman, som lyder under något av avlöningsreglementena, kan bestämmelsen tillämpas. Slutligen anges i paragrafen, att flyttningsersättning kan utgå även vid inträde i statens tjänst, exempelvis i fall, då det är av särskilt värde att förvärva viss person för statstjänsten eller då någon, som på grund av personalindragning tillfälligtvis förlorat sin statliga anställning, sedermera vinner återinträde i sådan tjänst.

Det kunde synas följdriktigt att — i sammanhang med ett stadgande om befogenhet för Kungl. Maj:t att bevilja flyttningsersättning vid inträde i statstjänst — motsvarande föreskrift meddelades rörande en liknande befogenhet beträffande flyttning omedelbart efter det befattningshavare avgått

ur tjänsten. Mot ett stadgande av sådant innehåll möta emellertid vissa betänkligheter, vilka framhållits i det föregående.

De sakkunniga anse sig böra betona, att med det här föreslagna stadgandet icke avses att skapa en ny väg, vilken statens befattningshavare med utsikt till framgång kunna använda för realiserande av allehanda önskemål i förevarande avseende, som de underlydande myndigheterna icke kunna författningenslign tillgodose. Fasthållas bör, att fråga endast är om dispensärenden, vilka kunna vinna beaktande allenast på grund av särskilda omständigheter. Beträffande de tämligen sällsynta fallen, då flyttning sker i anledning av omplacering mellan reglerad och oreglerad tjänst, föreligger emellertid redan nu rätt till flyttningensersättning. Då meningen icke är att genom de ändrade författningsbestämmelserna inskränka denna rätt, synes angivna förhållande kunna betraktas såsom en sådan särskild omständighet, som i paragrafen avses.

De i 1—6 §§ intagna föreskrifterna avse, enligt vad som utsäges i 1 §, allenast flyttningar inom riket. Något motsvarande förbehåll göres ej i förevarande paragraf. Den befogenhet Kungl. Maj:t för närvarande har att förordna om ersättning vid flyttningar utomlands elier mellan utlandet och Sverige kommer givetvis ej att undergå förändring vid ett biträdande av de sakkunnigas förslag.

I 8 § av förslaget till riksdagsförfattning ha de sakkunniga efter förebild från allmänna resereglementet intagit en föreskrift, att såsom tjänstefel anses lämnande i vissa fall av o r i k t i g u p p g i f t i syfte att utbekomma högre ersättning än som bör utgå.

Enligt av de sakkunniga föreslagen ö v e r g å n g s b e s t ä m m e l s e skola nuvarande regler om flyttningensersättning äga tillämpning å flyttning på grund av omplacering eller bostadsbyte som skolat ske före de nya bestämmelsernas ikraftträdande.

Yttrandena.

De erinringar, som framställts i anledning av de sakkunnigas förslag om flyttningensersättning för statliga befattningshavare, gälla företrädesvis de bestämmelser om ersättningens beräkning, som äro avsedda att meddelas av Kungl. Maj:t. I vad erinringarna avse den av de sakkunniga förordnade principen, att vid befördran skall utgå lägre ersättning än i andra flyttningsfall, beröra de även bestämmelserna i förslaget till riksdagsförfattning om rätt för Kungl. Maj:t att meddela föreskrifter av sådan innebörd. I övrigt har förslaget till riksdagsförfattning i allmänhet till sina huvudgrunder tillstyrkts eller lämnats utan erinran i yttrandena.

I fråga om det tekniska anordnandet av författningsbestämmelserna har *allmänna lönenämnden* anført, att lönenämnden för sin del ansåge övertägande skäl tala för bibehållande i stort sett av det nuvarande systemet, enligt vilket de grundläggande bestämmelserna om rätt till flyttningensersättning äro intagna i avlöningsreglementena, medan övriga allmänna föreskrifter i ämnet meddelas i en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse.

Riksräkenskapsverket har däremot betecknat sammanförandet av bestämmelserna som en rationalisering i förhållande till nu gällande ordning. *Arméförvaltningen* har uttalat sig i samma riktning.

Statskontoret har anfört:

Statskontoret biträder förslaget om att för civila och militära befattningshavare meddelas gemensamma bestämmelser rörande förutsättningarna för rätt till flyttningsersättning och att således de i gällande avlöningsreglementen intagna oenhetliga och splittrade föreskrifterna härom upphävas. Då bestämmelserna i flyttningsersättningskungörelsen (nr 429/1939) torde komma att underkastas väsentliga ändringar, lärer jämväl sagda kungörelse böra helt ersättas med nya föreskrifter. Det synes *statskontoret* dock kunna ifrågasättas, huruvida icke för vinnande av mera överskådlighet och koncentration de av de sakkunniga utarbetade nya författningsbestämmelserna borde kunna sammanföras i en och samma författning. I samband med framställning om upphävande av de i avlöningsreglementena intagna gällande flyttningsersättningsbestämmelserna torde i sådant fall Kungl. Maj:t böra inhämta riksdagens bemyndigande att i huvudsaklig överensstämmelse med därvid lämnad redogörelse utfärda nya föreskrifter i ämnet.

Vad angår besparingsmöjligheterna har *riksräkenskapsverket* i anslutning till de sakkunnigas uttalanden betonat angelägenheten av att myndigheterna beakta den ekonomiska innebörden av beslut innebärande omplaceringar. Ämbetsverket har ifrågasatt vissa åtgärder för att lämna myndigheterna vägledning härutinnan.

De sakkunnigas förslag i fråga om de befattningshavargrupper, som böra vara berättigade till flyttningsersättning, ha i allmänhet godtagits av remissmyndigheterna. *Chefen för flygvapnet* och *flygförvaltningen* ha dock uttalat sig för att rätt till flyttningsersättning även medges dels beställningshavare i reserven vid övergång till beställning på aktiv stat, dels extra tjänstemän, dels innehavare av arvodesbefattning avsedd för pensionerad personal. *Arméförvaltningen* har ifrågasatt, om ej i riksdagsförfattningen borde intagas en föreskrift om rätt till flyttningsersättning för innehavare av dylik arvodesbefattning vid till- eller frånträde av tjänstebostad. En *reservant i kammarrätten* har förordat medgivande av flyttningsersättning vid befördran till ordinarie eller extra ordinarie tjänst från annan icke-ordinarie statstjänst än extra ordinarie. *Skolöverstyrelsen* har, under hänvisning till den höga befodringsåldern för erhållande av extra ordinarie anställning vid läroverken och till önskvärdheten av att göra urvalsmöjligheterna i befodringsärenden oberoende av vederbörandes förmåga att bära flyttningskostnaderna, framhållit, att det syntes föga motiverat att utesluta sökande i extra tjänsteställning från rätt till flyttningsersättning. Skulle sparsamhetskravet göra det omöjligt att medgiva flyttningsersättning i önskad utsträckning, borde förutsättas, att vid ändrade tidsförhållanden en utvidgning av rätten skulle tagas i övervägande.

Åtskilliga myndigheter ha, utan att framställa direkt erinran mot förslaget i förevarande del, understrukit behovet av sådana av Kungl. Maj:t meddelade specialbestämmelser om utsträckt rätt till flyttningsersättning inom

särskilda förvaltningsgrenar som de sakkunniga förutsatt. I denna riktning ha bland andra *telegrafstyrelsen*, *järnvägsstyrelsen*, *vattenfallsstyrelsen*, *riksräkenskapsverket*, *allmänna lönenämnden* och *generaltullstyrelsen* uttalat sig. Särskilt har därvid betonats behovet av att under vissa omständigheter kunna tillförsäkra extra personal eller arbetarpersonal inom respektive förvaltningsområden flyttningsersättning vid övergång till extra ordinarie anställning. Å andra sidan har *statskontoret* uttalat sig mot en sådan tillämpning som skulle medföra en utvidgning av ersättningsrätten i förhållande till nuvarande praxis.

Lotsstyrelsen har förordat meddelande av bestämmelser i en eller annan form angående ersättning åt pensionerad befattningshavare vid lots- eller fyrstaten respektive efterlevande till avliden befattningshavare för flytning från lots- eller fyrplatsen till närmaste hamn med järnvägsförbindelse. Ett liknande yrkande har framställts av *chefen för marinen*. *Svenska tullmannaförbundet* har framställt yrkande om rätt till flyttningsersättning vid avgång ur tjänst för befattningshavare, som bebor tjänstebostad, varvid hänvisats till att flera av tullverkets tjänstemän bebo tjänstebostad på orter, där de icke kunna vara bosatta efter avgången.

I vissa yttranden ha framställts erinringar beträffande det av de sakkunniga föreslagna villkoret för rätt till flyttningsersättning vid omplacering eller bostadsbyte utan befordran, att beslutet angående omplaceringen eller bostadsbytet skall ha tillkommit utan att befattningshavaren uttryckt önskan därom, samt beträffande tillägget, att befattningshavare icke anses ha uttryckt dylik önskan allenast därigenom att han på tillfrågan av förman eller överordnad rörande omplaceringen eller bostadsbytet samtyckt därtill eller inkommit med ansökning el. dyl. Sålunda har *riksräkenskapsverket* yttrat.

De sakkunniga hade konstaterat, att effekten av förbehållet »utan uttryckt önskan» blivit nyckfull och ojämn, då det säkerligen endast varit i en del fall som uttryckta önskningskommit att föranleda rättsförlust, att redan nu olika meningar kunde förekomma huruvida önskan uttryckts eller ej samt att genom den föreslagna anordningen tvister även skulle kunna uppkomma, om tillfrågan skett eller icke. Riksräkenskapsverket kunde för sin del icke förorda föreskrifter, som sålunda med visshet kunde giva anledning till osäkerhet för de utbetalande och granskande myndigheterna.

Enligt riksräkenskapsverkets mening vore det lämpligast, att förbehållet formulerades sålunda, att beslutet om flyttningen tillkommit utan att befattningshavaren »gjort ansökan» angående omplaceringen eller bostadsbytet, och kompletterades med en föreskrift, att den omständigheten, att befattningshavaren på tillfrågan av förman eller överordnad rörande omplacering eller bostadsbyte samtyckt därtill eller med föranledande av en sådan tillfrågan inkommit med »ansökan eller dylik handling», icke skulle utgöra hinder för erhållande av flyttningsersättning. Härigenom skulle i de flesta fall ernås ett ur såväl skälighets- som kontrollsynpunkt tillfredsställande resultat. Riksräkenskapsverket finge i detta sammanhang erinra, att 1936 års lönekommitté i sitt förslag till militärt avlöningsreglemente utformat bestämmelserna om ersättning för flyttningskostnad efter saklig förebild av motsvarande stadganden i civila avlöningsreglementet och därvid formulerat det

här avsedda förbehållet sålunda »utan egen ansökning eller därom uttryckt önskan». Sedan vissa av de över förslaget hörda myndigheterna erinrat, att förslaget i denna del skulle medföra icke önskvärda konsekvenser, hade stadgandet erhållit sin nuvarande lydelse (prop. 1939:245).

Därest emellertid den av riksräkenskapsverket förordade formuleringen icke kunde anses godtagbar, borde de sakkunnigas förslag kompletteras med en kontrollföreskrift av innehåll att det skulle åligga den myndighet eller tjänsteman, som beslutat omplaceringen (bostadsbytet), att å framställningen om flyttningsersättning attestera, att omplaceringen (bostadsbytet) icke grundade sig på den enskildes uttalade önskan.

Chefen för flygvapnet och flygförvaltningen ha uttalat sig i samma riktning.

Järnvägsstyrelsen och *allmänna lönenämnden* ha anfört, att med en till vederbörande personligen riktad förfrågan borde likställas en förfrågan som den överordnade riktad till en sluten krets av personer, exempelvis stationskarlarna på en viss järnvägsstation, av vilka under alla förhållanden någon måste underkasta sig förflyttningen. *Telegrafstyrelsen* har framställt liknande förslag.

Å andra sidan har *statskontoret* avstyrkt den av de sakkunniga föreslagna uppmjukningen av förbehållet »utan uttryckt önskan». Där fråga icke vore om befordran eller förordnande å högre tjänst, borde enligt statskontorets mening för rätt till flyttningsersättning utan inskränkning upprätthållas kravet, att befattningshavarens omplacering icke skulle ha föregåtts av en av honom uttryckt önskan därom. En föreskrift av den föreslagna innebörden skulle med största sannolikhet komma att i många fall föranleda svårutreda bevisspörsmål.

I anledning av de sakkunnigas förslag om flyttningsersättning vid till- eller frånträde av tjänstebostad har *marinförvaltningen* anfört.

Enligt tillämpad praxis anvisas i vissa fall tjänstebostad efter ledigförklarande och ansökan, varvid ersättning icke skulle utgå jämlikt förslaget bestämmelser. Under sådana förhållanden torde det komma att inträffa, att av kostnadsskäl icke någon befattningshavare anmäler sig som sökande till ledigförklarad tjänstebostad. För att icke statsverket skall tillskyndas den ekonomiska förlust, som uppkommer genom att tjänstebostaden förbliver obegagnad, måste den utvägen då väljas, att en befattningshavare erhåller åläggande att taga bostaden i anspråk. Härav följer, att vederbörande icke kommer i åtnjutande av flyttningsersättning, då han anmält sin önskan att taga bostaden i anspråk, men väl då han icke anmält dylikt önskemål. För att undvika detta böra bestämmelserna enligt marinförvaltningens förmenande utformas så, att ersättning utgår för flyttning i anledning av tillträde av tjänstebostad i det fall, att befattningshavaren icke förut anvisats dylik bostad, vare sig befattningshavaren uttryckt önskan om bostadsbytet eller icke.

Chefen för flygvapnet och flygförvaltningen ha anfört.

Genom egnahemsstyrelsens försorg komma i omedelbar anslutning till flottiljernas etablissemang att uppföras vissa hyresbostäder för befattningshavare, såsom divisionschefer, kasernofficerare, stabsunderofficerare och flygsäkerhetspersonal m. fl., vilka av tjänsteskal måste bo i omedelbar närhet av vederbörande etablissemang. Vid ombyte av här avsedda befattningshavare bör

bostadsbyte kunna anbefallas och flyttningsersättning utgå, ehuru bostäderna icke hava karaktären av tjänstebostäder. I anledning härav bör uttrycket »tjänstebostad» utbytas mot »bostad».

Telegrafstyrelsen har yttrat.

På grund av ett uttalande i kommunikationsverkens lönekommittés betänkande den 20 februari 1919 angående gemensamt lönesystem samt löne reglering för postverket, telegrafverket, statens järnvägar och statens vattenfallsverk (s. 148) har vid tolkningen av tidigare och nu gällande stadganden om flyttningsersättning ansetts, att formuleringen av stadgandena icke lägger hinder i vägen för att flyttningsersättning, där så prövas skäligt, tillerkännes tjänsteman jämväl då flyttning äger rum inom större kommun, exempelvis Stockholms kommun, och utan att samtidigt fråga är om åläggande att tillträda eller frånträda tjänstebostad. Dylika flyttningar kunna exempelvis förekomma inom Stockholms stad mellan olika församhällen, där det för telegrafverket ansetts nödvändigt att hava personal placerad. Formuleringen av nu ifrågavarande stadgande ger icke otvetydigt vid handen, att flyttningsersättning fortfarande skall utgå i dylika fall. För att intet tvivel skall råda om att flyttningsersättning jämväl må kunna utgå vid flyttning av här berört slag, torde stadgandet böra förtydligas, förslagsvis genom tillägg av orden »eller eljest fått sig ålagt att byta bostad».

De sakkunnigas förslag angående i vilka fall befordran skall anses ha ägt rum — och följaktligen flyttningsersättning utgår oavsett om befattningshavaren uttryckt önskan angående omplaceringen eller bostadsbytet eller icke — ha föranlett vissa erinringar. Sålunda har *allmänna lönenämnden* ifrågasatt, om det icke såsom hittills borde överlåtas åt praxis att avgöra, vilka fall som skola betraktas såsom befordran. *Länsstyrelsen i Stockholms län* har förordat, att avlöningsförstärkning likställes med lön vid avgörande om befordran skall anses föreligga. *Arméförvaltningen* har anmärkt, att olikheten i fråga om hänsynstagande till vissa arvoden, såsom arvoden åt lärare vid militära läroanstalter, vid övergången från en befattning till annan respektive vid förordnande eller kommendering komme att vålla ojämnheter i tillämpningen. *Försvarsväsendets lönenämnd* har framställt enahanda anmärkning med avseende å olikheten i behandling av å ena sidan transport till ordinarie lärarbefattning med dyligt arvode vid militär läroanstalt samt å andra sidan vikariatsförordnande å högre beställning. *Medicinalstyrelsen* och *allmänna lönenämnden* ha anfört, att hänsyn även borde tagas till fria naturaförmåner, exempelvis fri tjänstebostad för läkare vid statens sjuksjukhus.

Skolöverstyrelsen har framställt erinran mot förslaget att vid jämförelse i lönehänseende vid övergång från en tjänst till annan hänföra rektorer vid läroverken till de lönegrader i A-löneplanen, som angivas i 63 § 4 mom. civila avlöningsreglementet. Överstyrelsen har framhållit såsom angeläget ur urvalssynpunkt, att det nu gällande systemet bibehölles, så att flyttningsersättning även i fortsättningen medgäves vid omplacering från en rektorsbefattning till annan sådan befattning inom högre avlöningsgrupp samt jämväl exempelvis då en lektor förordnades till rektor vid realskola. Enligt över-

styrelsens yttrande bör vid jämförelsen beträffande rektorsbefattning hänsyn tagas till den löneklass befattningen tillhör enligt löneplan E.

Vad angår övriga frågor, som behandlas i förslaget till riksdagsförfattning, ha *statskontoret* och *allmänna lönenämnden* anmärkt, att den i 3 § andra stycket meddelade bestämmelsen om befogenhet för Kungl. Maj:t att bestämma reducerad ersättning vid befordran finge anses överflödig med hänsyn till den i 3 § första stycket omförmälda allmänna befogenheten för Kungl. Maj:t att fastställa ersättningens storlek. *Samma myndigheter* samt *riksräkenskapsverket* anse, att den i 4 § föreslagna bestämmelsen icke bör inflyta i riksdagsförfattningen. *Statskontoret* har vidare föreslagit borttagande av bestämmelsen i 5 § om ersättning för utlägg för inhiberad flyttning, varvid ämbetsverket förutsatt att, om särskilda skäl kunna åberopas för ersättning i dylika fall, framställning bör kunna göras hos Kungl. Maj:t.

Marinförvaltningen, *telegrafstyrelsen*, *statskontoret* och *allmänna lönenämnden* ha hemställt om sådan ändring i preskriptionsbestämmelsen, att preskriptionstiden räknas från den dag då omplaceringen eller bostadsbytet skolat ske. *Sistnämnda två myndigheter* ha även föreslagit förkortande av preskriptionstiden till två år, varvid *allmänna lönenämnden* anfört, att Kungl. Maj:t borde, i likhet med vad som vore fallet beträffande reseersättning, kunna medgiva, att ersättning på grund av särskilda omständigheter finge utgå även om preskriptionstiden försuttits. *Generalpoststyrelsen* har föreslagit, att preskriptionstiden räknas från flyttningsbeslutets ikraftträdande.

Generalpoststyrelsen och *allmänna lönenämnden* ha anfört, att bestämmelsen i 8 § angående oriktig uppgift finge anses överflödig på grund av allmänna strafflagens bestämmelser.

Departementschefen.

Ändamålet med sakkunnigutredningen har, vad angår statliga befattningshavare, varit dels en omprövning i besparingssyfte av grunderna för flyttningsersättning, dels en översyn i övrigt av bestämmelserna i ämnet. De sakkunniga ha i enlighet med sitt uppdrag anvisat olika möjligheter till besparingar i ersättningskostnaderna men samtidigt framhållit, att man icke kan komma långt i besparingsväg genom inskränkning av personalens nuvarande förmåner utan att eftersätta vissa grundsatser, som böra vara vägledande. Främst åsyfta de sakkunniga härvid dels principen, att vid flyttning enbart i statsnyttans intresse, såsom tvångsförflyttning, ofrånkomliga kostnader böra ersättas av statsverket, dels principen, att urvalsmöjligheterna i befordringsärenden icke få bli beroende av personalens vilja och förmåga att bära flyttningskostnaderna. Som ett väsentligt led i utredningen har emellertid vidare ingått en teknisk översyn av ersättningsbestämmelserna, företagen med ledning av erfarenheterna från de nuvarande bestämmelsernas tillämpning.

De med riksdagens medverkan tillkomna bestämmelserna om flyttningsersättning i civila och militära avlöningsreglementena gälla förutsättningarna för att rätt till dylik ersättning skall föreligga, d. v. s. dels de befattningshavargrupper som i förekommande fall äro berättigade till ersättning, dels de flyttningsfall då den må åtnjutas. Liksom de sakkunniga utgår jag ifrån att riksdagens medverkan i fortsättningen skall påkallas i huvudsakligen hit-tillsvarande omfattning, bortsett från den jämkning, som föranledes av att rätten till flyttningsersättning synes böra regleras för ordinarie och icke-ordinarie personal gemensamt. Beträffande frågorna om förutsättningarna för rätt till flyttningsersättning — vilka frågor således böra underställas riksdagen — äro remissmyndigheternas erinringar av begränsad räckvidd. För egen del har jag också funnit mig böra tillstyrka, att förslag om reglering av dessa spörsmål i överensstämmelse med huvuddragen i sakkunnigförslaget underställes riksdagen.

Det bör sedermera ankomma på Kungl. Maj:t att reglera grunderna för flyttningsersättningens beräkande. Till detta ämne äro såväl de sakkunnigas förslag till besparingsåtgärder som kritiken mot sakkunnigförslaget företrädesvis att hänföra. Jag har i allmänhet icke funnit anledning att här gå närmare in på betänkandets och yttrandenas innehåll i dessa delar. Framhållas må emellertid, att yttrandenas innehåll är ägnat att understryka vad de sakkunniga anfört om svårigheten att åvägbringa effektiva begränsningar i statens kostnader utan att åsidosätta välgående tjänste- och personalintressen. Oavsett hur ersättningsgrunderna regleras, är det, såsom likaledes i ärendet framhållits, angeläget, att myndigheterna vid sina personaldispositioner beakta även den ekonomiska innebörden för statsverket av ifrågakommande omplaceringar och sättet för deras vidtagande.

Frågan om flyttningsersättning bör liksom frågan om reseersättning ägna sig för en enhetlig reglering inom de statliga förvaltningsområdena. Det är därför naturligt och, enligt vad de sakkunniga påvisat, även av tekniska skäl lämpligt, att de grundläggande bestämmelserna meddelas för de olika förvaltningsområdena gemensamt. Avlöningsreglementenas nuvarande bestämmelser i ämnet böra därvid ersättas med hänvisningar till de gemensamma bestämmelserna.

Jämte förslag till dylika ändringar i avlöningsreglementena ha de sakkunniga utarbetat förslag till dels en riksdagsförfattning, vars huvudinnehåll gäller förutsättningarna för rätt till flyttningsersättning, dels en kungörelse med tilläggsbestämmelser, avsedda att meddelas av Kungl. Maj:t och reglera grunderna för ersättningens beräkande. Sistnämnda författningsförslag motsvarar kungörelsen nr 429/1939 angående ersättning för flyttningskostnad enligt civila och militära avlöningsreglementena. Mot denna uppdelning av författningsmaterialet är visserligen formellt icke något att erinra. Emellertid synes det av praktiska skäl önskvärt att undvika en uppdelning av bestämmelserna på skilda författningar. Jag förordar därför, att de bestämmelser, som grundas på riksdagens beslut, sammanföras med övriga

bestämmelser i en gemensam författning. Dessförinnan bör utverkas riksdagens bemyndigande för Kungl. Maj:t att i enlighet med av riksdagen godkända grunder meddela bestämmelser av den förra gruppen.

I enlighet med de sakkunnigas förslag bör generell rätt till flyttningsersättning tillkomma vissa befattningshavargrupper lydande under civila och militära avlöningsreglementena och icke-ordinariereglementena samt manskapsavlöningsreglementet, detta jämväl vid omplacering mellan tjänster under olika reglementen. Vad angår frågorna om ersättning till befattningshavare med oreglerad avlöning och om ersättning vid omplacering mellan reglerad och oreglerad tjänst delar jag likaledes de sakkunnigas uppfattning, att dessa frågor lämpligen böra bero på Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall. Den i betänkandet berörda frågan om flyttningsersättning vid övergång från tjänst inom riksdagens verk till annan statlig befattning synes likaledes lämpligen kunna lösas på det sättet, att erhållandet av dylik ersättning göres beroende på Kungl. Maj:ts medgivande i det särskilda fallet.

Beträffande de anställningsformer, med vilka rätt till flyttningsersättning skall vara förenad, innebär de sakkunnigas förslag i främsta rummet den ändringen, att generell dylik rätt ej längre skall tillkomma extra eller tillfälliga befattningshavare, arvodestjänstemän eller arbetarpersonal i statens tjänst vid övergång till ordinarie eller extra ordinarie befattning. Denna inskränkning synes i princip befogad. På sätt de sakkunniga förutsatt och flera remissmyndigheter påyrkat, bör det emellertid vara Kungl. Maj:t obetaget att i detta avseende medgiva undantag från de allmänna bestämmelserna, där omständigheterna i särskilt flyttningsfall eller förhållandena inom viss förvaltningsgren göra detta motiverat. Remissmyndigheterna ha ifrågasatt ganska vidsträckta dylika undantag. En viss försiktighet härutinnan torde emellertid få iakttagas, om ej syftet med inskränkningen i den generella ersättningsrätten skall förfelas. Möjligt är, att det kan finnas lämpligt att vid eventuella undantagsmedgivanden begränsa ersättningen till att avse endast vissa kostnader, såsom rese- och fraktkostnader.

Vad angår det vid remissbehandlingen framställda förslaget om rätt till flyttningsersättning för innehavare av vissa arvodesbefattningar vid försvarsväsendet, anser jag mig icke böra förorda, att bestämmelser om sådan rätt meddelas. Icke heller i övrigt finner jag skäl förorda frångående av sakkunnigförslaget i fråga om de befattningshavargrupper, som böra äga rätt till flyttningsersättning.

I ärendet har väckts fråga om beredande av viss ersättning åt pensionerade befattningshavare vid marinen, tullverket samt lots- och fyrstaten vid flyttning från stationeringsplats, där de efter avskedstagandet ej kunna vara bosatta, samt åt efterlevande till befattningshavare under motsvarande förhållanden. För egen del anser jag allmänna bestämmelser i detta ämne icke böra meddelas. Jag är ej heller beredd att framlägga förslag om särskilt medgivande av dylik innebörd beträffande något av ifrågavarande förvaltningsområden.

De sakkunnigas förslag angående de flyttningsfall, i vilka ersättning må utgå, överensstämmer i sina grunddrag med de nuvarande bestämmelserna. De i förslaget angivna huvudfallen äro dels sådan omplacering eller sådant bostadsbyte, som beslutats utan att befattningshavaren uttryckt önskan därom, dels befordran, varmed likställes förordnande eller kommendering å högre tjänst. Där fråga ej är om bostadsbyte inom stationerings- eller förläggningssorten, förutsättes, att flyttningsbeslutet innebär omplacering från en stationerings- eller förläggningssort till en annan.

Det av de sakkunniga föreslagna villkoret för rätt till flyttningsersättning vid omplacering eller bostadsbyte utan befordran, att flyttningsbeslutet skall ha tillkommit utan att befattningshavaren uttryckt önskan därom, innebär för militära beställningshavare en skärpning i förhållande till nuvarande bestämmelser, enligt vilka endast en formell ansökning av beställningshavaren utesluter rätten till flyttningsersättning. Å andra sidan ha de sakkunniga föreslagit den uppmjukning av villkorets tillämpning, att befattningshavare icke anses ha uttryckt önskan angående omplaceringen eller bostadsbytet allenast därigenom, att han på tillfrågan av förman eller överordnad samtyckt därtill eller inkommit med ansökning el. dyl. I båda hänseendena ha erinringar framställts i yttrandena. Jag anser emellertid de sakkunnigas förslag i denna del väl avvägt och tillstyrker således dess genomförande. En i ärendet berörd fråga om särskilda kontrollåtgärder i anslutning till bestämmelsernas tillämpning torde böra övervägas i samband med de närmare författningsbestämmelsernas utfärdande. Det bör ankomma på Kungl. Maj:t att med hänsyn till särskilda förhållanden medgiva undantag från de allmänna reglerna i ämnet. Ett sådant undantag har åsyftats med det genom riksdagens skrivelse nr 331 år 1943 lämnade bemyndigandet för Kungl. Maj:t att besluta om flyttningsersättning till beställningshavare vid försvarsväsendet, vilken efter egen ansökning förflyttas i samband med nyuppsättning eller omorganisation av förband eller formation.

Med hänsyn till de erinringar, som framställts mot de sakkunnigas förslag till utformning av bestämmelsen om rätt till ersättning vid bostadsbyte, synes bestämmelsen, i närmare anslutning till vad som nu gäller, böra erhålla giltighet icke blott vid åläggande att till- eller frånträda tjänstebostad utan vid åläggande att byta bostad överhuvud taget. Vad angår ett av marinförvaltningen framställt förslag om medgivande av ersättning vid första tillträde av tjänstebostad, vare sig befattningshavaren uttryckt önskan om bostadsbytet eller icke, anser jag för min del, att allmänna föreskrifter i sådan riktning icke böra meddelas.

De sakkunniga ha föreslagit införande av närmare bestämmelser om vad som vid tillämpningen av reglerna om flyttningsersättning skall anses som befordran. Därmed skall enligt förslaget avses dels övergång till en befattning, för vilken lönen överstiger lönen i den tidigare befattningen, dels förordnande eller kommendering, som för befattningshavaren medför högre avlöning. Härvid likställas tillträde och frånträde av förordnandet eller kommenderingen. Därutöver innehåller förslaget vissa regler om hur den åsyftade

jämförelsen beträffande »lönen» respektive »avlöningen» i de olika befattningarna skall göras. Att närmare bestämmelser i dessa ämnen meddelas synes påkallat för undanröjande av den osäkerhet, som nu gör sig gällande. Även beträffande de föreslagna bestämmelsernas innehåll kan jag i det väsentliga ansluta mig till sakkunnigförslaget. I fråga om vissa särskilda förmaners medräknande vid jämförelsen samt den lönegrad eller löneklass, som skall anses tillämplig vid vissa befattningar, synas jämkningar i sakkunnigförslaget kunna ifrågasättas i anslutning till erinringar i yttrandena. Jag förutsätter emellertid, att dessa detaljspörsmål icke behöva underställas riksdagen utan kunna av Kungl. Maj:t upptagas till avgörande vid bestämmelsernas utfärdande.

Förutom i nu omförmälda huvudfall skall flyttningsersättning enligt sakkunnigförslaget kunna beredas vid sådana aspirant- och elevkommenderingar m. m., som avses i 31 § sista stycket militära avlöningsreglementet. Såsom i det föregående berörts ha ifrågavarande bestämmelser ändrats vid 1943 års riksdag (skr. nr 331), samtidigt varmed bemyndigande lämnats Kungl. Maj:t att medgiva flyttningsersättning vid kommendering till jämväl annan än i 31 § militära avlöningsreglementet avsedd utbildningskurs. De nya bestämmelserna synas böra ansiutas till vad som sålunda numera gäller.

Jämte de föreslagna bestämmelserna om ovillkorlig rätt till flyttningsersättning för vissa grupper av befattningshavare vid angivna flyttningsfall upptager sakkunnigförslaget bestämmelser om rätt för Kungl. Maj:t att pröva, i vad mån ersättning må i anledning av särskilda omständigheter utgå för kostnad dels för flyttning, som sådan befattningshavare företager i andra fall, dels för flyttning, som verkställes av annan innehavare av statlig anställning, så ock av annan på grund av dennes inträde i statens tjänst. I det föregående har jag berört olika fall, i vilka dylik befogenhet för Kungl. Maj:t är erforderlig. I övrigt må hänvisas till de sakkunnigas förut återgivna sammanfattande uttalande härom. Med biträdande av vad de sakkunniga förordat förutsätter jag, att Kungl. Maj:t skall äga den av de sakkunniga föreslagna befogenheten att medgiva undantag från de allmänna bestämmelserna i ämnet.

Vad beträffar grunderna för flyttningsersättningens beräkning — vilka såsom förut anförts böra regleras av Kungl. Maj:t — anser jag icke skäl föreligga att påkalla riksdagens ställningstagande till frågan om de olika slag av kostnader som skola ersättas eller till principfrågan om ersättning skall utgå med lägre belopp vid flyttning i anledning av befordran än vid flyttning i andra fall. Dessa frågor torde få underställas Kungl. Maj:t, när grunderna för ersättningens beräkning i sin helhet upptagas till behandling efter riksdagens prövning av det föreliggande ärendet.

De sakkunnigas förslag om beredande av ersättning för vissa kostnader för flyttning, som inhiherats, föranleder ej annan erinran från min sida, än att ersättningen tills vidare bör göras beroende av Kungl. Maj:ts prövning i varje särskilt fall.

Jag tillstyrker vidare de sakkunnigas förslag om införande av bestämmelser om särskild preskriptionstid för krav på flyttningersättning med de jämkningar, att preskriptionstiden bör bestämmas till två år från den för omplaceringen eller bostadsbytet bestämda dagen med rätt för Kungl. Maj:t att på grund av särskilda omständigheter medgiva ersättning i fall då preskriptionstiden försuttits.

I likhet med vissa remissmyndigheter anser jag icke erforderligt, att en uttrycklig bestämmelse meddelas därom, att lämnande av oriktiga uppgifter anses som tjänstefel.

De nya bestämmelserna böra träda i kraft den 1 juli 1944. Det torde böra ankomma på Kungl. Maj:t att meddela erforderliga övergångsbestämmelser i den blivande gemensamma författningen.

I enlighet med vad i det föregående anförts förordar jag, att förslag till ändringar i civila och militära avlöningsreglementena samt manskapsavlöningsreglementet underställas riksdagen för godkännande samt att Kungl. Maj:t inhämtar riksdagens bemyndigande att i huvudsaklig överensstämmelse med vad jag förordat meddela bestämmelser om rätt till flyttningersättning för befattningshavare i statens tjänst.

B. Kommunalt anställda lärare.

Gällande bestämmelser.

Folkskolor. I folkskolans avlöningsreglemente den 30 juni 1942 (nr 619) äro bestämmelser om flyttningersättning meddelade i 24 §, som har följande lydelse.

Förflyttas lärare med stöd av 9 § på grund av indragning av övertalig lärartjänst eller eljest utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan, äger han uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar.

Beslut om sådan ersättning fattas av skolöverstyrelsen, som har att i ärendet inhämta yttrande av statskontoret.

Bestämmelserna avse endast ordinarie lärare. Andra lärare äga ej rätt till flyttningersättning.

Avlöningsreglementets bestämmelser om förflyttningsskyldighet och flyttningersättning avse icke omplaceringar inom ett och samma skoldistrikt. I folkskolestadgan § 23 punkt 2 i dess lydelse enligt kungörelsen 250/1940 meddelas vissa föreskrifter om kommunal myndighets rätt att förflytta lärare inom skoldistrikt, varvid det åligger skoldistriktet att, därest ombyte av bostad för läraren på grund av förflyttningen blir erforderligt, bestrida kostnaderna för förflyttningen. En i viss mån likartad föreskrift finnes i stadgan angående folkundervisningen i Stockholm § 22 punkt 4. Enligt dess lydelse genom kungörelsen nr 12/1933 utbetalas, då folkskoledirektionen finner

sådant skäligt, flyttningsersättning till lärare vid förflyttning från en tjänst till en annan inom staden.

I 24 § folkskolans avlöningsreglemente avses endast tvångsförflyttning. Har vid indragning av tjänst läraren förklarat sig villig att övergå till annan tjänst och därefter dit förflyttats, äger han trots det uttalade medgivandet åtnjuta flyttningsersättning enligt särskild föreskrift i kungörelsen den 5 september 1942 (nr 783) med vissa bestämmelser angående förflyttning av lärare vid folk- och småskolor.

Bestämmelser om flyttningsersättning vid befordran saknas.

24 § folkskolans avlöningsreglemente innehåller endast stadgande om när flyttningsersättning kan utgå. I övrigt hänvisar paragrafen till de föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar. Enligt 1 § tilläggsbestämmelserna till folkskolans avlöningsreglemente (nr 621/1942) gäller härutinnan kungörelsen nr 429/1939 angående ersättning för flyttningskostnad enligt civila och militära avlöningsreglementena.

Enligt gällande bestämmelser utgår icke statsbidrag för förflyttning av lärare inom skoldistriktet. Kostnad för förflyttning till tjänst utom distriktet ersättes däremot av statsverket direkt till läraren.

Högre kommunala skolor. I avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna den 30 juni 1943 (nr 509) äro bestämmelser om flyttningsersättning meddelade i 24 §, som är av följande lydelse.

Förflyttas lärare med stöd av 7 § på grund av omorganisation av den skolform läraren tillhör eller indragning av övertalig lärartjänst eller eljest utan egen ansökan eller därom uttryckt önskan, äger han uppbära *ersättning för flyttningskostnad* enligt de föreskrifter, som Kungl. Maj:t meddelar.

Beslut om sådan ersättning fattas av skolöverstyrelsen, som har att i ärendet inhämta yttrande av statskontoret.

Bestämmelserna avse endast ordinarie lärare. Andra lärare äga ej rätt till flyttningsersättning. Bestämmelser om flyttningsersättning vid befordran eller vid åläggande att byta tjänstebostad utan att bostadsorten förändras äro ej meddelade.

Paragrafen fastslår endast, när rätt till flyttningsersättning föreligger, och hänvisar i övrigt till de föreskrifter Kungl. Maj:t meddelar. Enligt 1 § tilläggsbestämmelserna till avlöningsreglementet (nr 524/1943) avses därmed förenämnda kungörelse nr 429/1939.

Enligt för innevarande redovisningsår gällande bestämmelser utgår statsbidrag med 78 procent av skolområdes kostnader för bl. a. flyttningsersättning.

Nomadskolor. Nomadlärare äro statliga befattningshavare. Enligt avlöningsreglementet för nomadlärare den 30 juni 1942 (nr 620) skall med smärre undantag folkskolans avlöningsreglemente i tillämpliga delar gälla för dessa lärare. Bestämmelsen i 24 § folkskolans avlöningsreglemente om flyttningsersättning gäller i följd härav även nomadlärarna.

De sakkunniga.

Inledning. De sakkunniga ha inledningsvis framhållit, att de fattat sitt uppdrag i fråga om de kommunalanställda lärarna såsom i väsentlig mån betingat av önskemålet att åvägabringa största möjliga likställighet med de statliga lärarna beträffande flyttningsersättning. I detta sammanhang hänvisa de sakkunniga till följande uttalande av 1941 års lärarlönesakkunniga i det betänkande, som legat till grund för folkskolans avlöningsreglemente av år 1942.

De sakkunniga ha övervägt, huruvida rätten till flyttningsersättning för kommunalt anställda lärare borde vidgas, på sätt gäller för tjänstemän inom den allmänna civiltjänstverksamheten. Rent principiellt synas inga hinder för en dylik utsträckning av rätten till flyttningsersättning föreligga. De sakkunniga ha dock icke kunnat undgå att finna, att en dylik utsträckning skulle, särskilt vad folkskoleväsendet beträffar, innebära icke obetydliga utgifter samt ett omfattande administrativt arbete. Redan detta är ägnat att bjuda till varsamhet vid utvidgning till nya befattningshavargrupper av den förmån, det här gäller. Men härtill kommer — och detta skäl har för de sakkunniga varit avgörande — att, enligt vad de sakkunniga under hand erfarit, utredning är ifrågasatt angående ändrade bestämmelser beträffande rätten till flyttningsersättning för vissa statens befattningshavare samt beträffande ersättningens storlek. Med hänsyn härtill anse de sakkunniga, att frågan om vidgad rätt till flyttningsersättning för lärare vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet icke för närvarande bör upptagas till prövning.

Flyttningsersättningssakkunnigas förslag avser de lärare, som äro inordnade under folkskolans avlöningsreglemente, avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna eller avlöningsreglementet för nomadlärare. Som allmän grundsats framhålla de sakkunniga, att författningsbestämmelserna för ifrågavarande lärare böra utformas efter de principer, som föreslagits för de statliga befattningshavarna, dock med avvikelser i vissa avseenden på grund av speciella förhållanden.

Även i tekniskt hänseende ansluter sig förslaget i fråga om lärarna nära till förslaget angående statliga befattningshavare. Sålunda skola bestämmelserna om flyttningsersättning i folkskolans avlöningsreglemente och avlöningsreglementet för de högre kommunala skolorna enligt förslaget utbrytas och ersättas med en gemensam förordning angående ersättning för flyttningskostnad åt vissa befattningshavare vid det kommunala skolväsendet med flera, avsedd att underställas riksdagen. Vid sidan därav skall finnas en av Kungl. Maj:t utfärdad kungörelse med tilläggsbestämmelser, avseende grunderna för ersättningens beräkning. De nya bestämmelserna om flyttningsersättning vid folkskoleväsendet förutsättas på grund av hänvisning i avlöningsreglementet för nomadlärare bliva omedelbart tillämpliga vid nomadskoleväsendet.

Folkskolor. De sakkunniga erinra till en början, att någon rätt till flyttningsersättning vid befordran för närvarande icke finnes stadgad för folkskollärare. I betänkandet åberopas följande uttalanden.

Skolöverstyrelsen: Avsikten med de för kommunalt anställda lärare genomförda eller ifrågasatta löne regleringarna har bland annat varit att bringa dessa lärares löneförhållanden i så nära överensstämmelse som möjligt med de för statligt anställda lärare gällande villkoren i detta hänseende. Då i fråga om flyttningsersättning några principiella eller praktiska hinder icke kunna möta för genomförande af en dylik likställighet, anser överstyrelsen, att likartade bestämmelser böra gälla för statligt anställda lärare och för lärare vid det statsunderstödda kommunala undervisningsväsendet. Därest rätten till flyttningsersättning vid befordran bibehålles för statligt anställda lärare, bör därför samma förmån utsträckas till övriga här nämnda lärargrupper.

Centralstyrelsen för Sveriges allmänna folkskollära rförening: Till statliga befattningshavare, som övergå från lägre till högre tjänst, utgår flyttningsersättning vid förändring av bostadsort. En dylik förmån vore också av stor betydelse för lärarpersonalen vid folk- och småskolor och kunde bland annat bidra till en något större rörlighet inom lärarkåren. Likställighet mellan folk- och småskollärare och statens befattningshavare i berörda avseende finner centralstyrelsen för sin del skäligen och kan även anses lända skolväsendet till bättnad.

De sakkunniga anföra för egen del beträffande frågan om flyttningsersättning vid befordran.

En närmare undersökning visar, att frågan för ordinarie lärare ej har stor betydelse. De fall, då befordran huvudsakligen skulle kunna ifrågakomma, äro vid övergång från småskollära- till folkskolläartjänst, men då småskollärare i regel icke hava sådan kompetens, att en dylik befordran kan ske, lärer här endast bliva fråga om undantagsfall. Av principiella skäl lära dock några erinringar mot ett medgivande av rätt till flyttningsersättning åt här avsedda lärare även vid befordran knappast kunna göras. De sakkunniga förorda därför, att bestämmelse i sådant syfte meddelas.

Liksom för statens befattningshavare bör flyttningsersättning utgå även då befordran vinnes efter därom gjord ansökning.

Angående innebörden i förevarande avseende av begreppet befordran torde böra gälla vad de sakkunniga föreslagit för statens befattningshavare, d. v. s. att det avgörande är, om den flyttande efter omplaceringen erhåller ökad lön.

Enligt hithörande avlöningsreglementen kan folkskollärare med hänsyn till den årliga lästidens längd vinna uppflyttning till högre lönegrad och småskollärare vid omplacering till mindre folkskola erhålla löneklassuppflyttning. Därest vederbörande vid flyttning till annan tjänst erhåller högre lön av nu angiven orsak, bör dock befordran icke anses föreligga. För vinnande av enhetlighet torde lämpligen samtliga ordinarie folkskollärare i flyttningsersättningsavseende anses innehava tjänst i lönegrad LO 17, till vilken ordinarie nomadlärare vid byskola hänföres.

I likhet med vad som föreslagits för statens befattningshavare bör i fråga om rätt till flyttningsersättning med befordran likställas förordnande å högre tjänst. Om en tjänst skall anses högre eller ej avgöres — i enlighet med vad som gäller för de statliga befattningshavarna — med hänsyn tagen till samtliga avlöningsförmåner. Några undantag från denna regel, motsvarande dem, som gälla för sistnämnda befattningshavare, böra dock föreskrivas för åstadkommande av en rättvis beräkning och vinnande av förenkling.

Av större praktisk och ekonomisk betydelse är enligt betänkandet frågan om flyttningsersättning skall tillkomma extra ordinarie lärare. Andra icke-ordinarie lärare böra enligt de sakkunniga icke komma i åtnjutande av så-

dan förmån, då det föreslagits, att motsvarande statliga befattningshavare skola uteslutas därifrån. Då någon förflyttningsskyldighet icke åvilar de extra ordinarie lärarna, kan det enligt betänkanDET för deras del endast bliva tal om flyttningssersättning vid befordran eller förordnande å högre tjänst. I detta sammanhang återopas ett uttalande av skolöverstyrelsen, att någon anledning att i andra fall tillerkänna extra ordinarie lärare flyttningssersättning icke förelåge. De sakkunniga anföra vidare följande.

Vid bedömande av föreliggande spörsmål torde till en början böra framhållas, att full överensstämmelse ej råder mellan de extra ordinarie statliga lärarnas och de motsvarande kommunala befattningshavarnas anställningsförhållanden. I motsats mot de förstnämnda, vilkas anställning får betraktas som tämligen fast, kunna de extra ordinarie folkskollärarna efter något års tjänstgöring ganska ofta stå utan någon sysselsättning eller få nöja sig med kortare vikariat. Rörande hithörande förhållanden få de sakkunniga hänvisa till 1941 års lärarylönesakkunnigas betänkande med förslag till folkskolans avlöningsreglemente m. m.

Olikheten mellan extra ordinarie anställning inom den statliga och inom den ifrågavarande kommunala lärarkåren torde likväl icke vara av den art, att därav bör föranledas en mindre omfattande flyttningssersättningsrätt för de extra ordinarie folkskollärarna vid befordran än för motsvarande statliga befattningshavare. Utvecklingen har också gått i riktning mot allt större likformighet ifråga om avlöningsförhållandena för dessa båda kategorier. De sakkunniga hava därför — ehuru med någon tvekan — ansett sig kunna föreslå att rätt till flyttningssersättning beredes extra ordinarie lärare vid befordran.

Inom folkskolväsendet torde extra ordinarie lärares befordran så gott som alltid ske till ordinarie tjänst. Skulle det i något fall förekomma, att befordran sker till högre extra ordinarie befattning — exempelvis från anställning såsom extra ordinarie småskollärare till extra ordinarie folkskollärartjänst — lärar även i detta fall flyttningssersättning böra utgå.

Då lästidens längd icke bör inverka på frågan om befordran föreligger, bör, på sätt ovan föreslagits för ordinarie folkskollärare, även extra ordinarie lärare i förevarande hänseende anses tillhöra en och samma lönegrad, nämligen i detta fall LEO 15.

De sakkunniga förutsätta, att kostnaderna för flyttningssersättning vid folkskolorna skola utgå av statsmedel.

Högre kommunala skolor. Ehuru det gällande stadgandet om flyttningssersättning vid tvångsförflyttning har ringa praktisk betydelse, förorda de sakkunniga dess bibehållande. Stadgandet föreslås dessutom utsträckt att gälla vid till- eller frånträde av tjänstebostad.

Med biträdande av uttalade önskemål från vissa personalorganisationer tillstyrka de sakkunniga, av principiella skäl och för vinnande av likformighet, att rätt till flyttningssersättning medgives vid befordran och utsträcker även till extra ordinarie befattningshavare, som befordras till ordinarie eller högre extra ordinarie tjänst. Med befordran bör enligt betänkanDET likställas förordnande å högre befattning.

Rätt till flyttningssersättning vid annan omplacering mellan extra ordinarie tjänster bör enligt de sakkunniga icke medgivas. De sakkunniga intaga härutinnan således samma ståndpunkt som beträffande folkskollärarna.

Under hänvisning till pågående utredning om statsbidragsbestämmelserna för de högre kommunala skolorna ha de sakkunniga lämnat å sido frågan i vad mån kostnaderna för flyttningsersättning vid dessa skolor böra gäldas av kommunala medel eller av statsmedel.

Nomadskolor. Såsom förut nämnts äro de för folkskoleväsendet föreslagna bestämmelserna avsedda att erhålla tillämpning även vid nomadskoleväsendet.

Förflyttning mellan lärartjänster tillhörande olika slag av undervisningsanstalter. Enligt de sakkunnigas förslag skall rätten till flyttningsersättning gälla även vid omplaceringar mellan folkskolorna — däri inberäknat nomadskolorna — och de högre kommunala skolorna. Vidare skall enligt förslaget Kungl. Maj:t äga bestämma, om ersättning skall utgå vid omplacering mellan nämnda skolor och statsförvaltningen.

Yttrandena.

Skolöverstyrelsen har i princip tillstyrkt de sakkunnigas förslag och därvid anfört bland annat följande.

De sakkunnigas förslag i fråga om de kommunalt anställda lärarna vilar på den grundsatsen, att flyttningsersättningsbestämmelserna för dessa lärare böra utformas efter de principer, som föreslagits för de statliga befattningshavarna. Tillämpningen av denna grundsats finner överstyrelsen väl befogad.

Överstyrelsen har tidigare gjort det uttalandet, att om rätten till flyttningsersättning vid befordran bibehålles för de statligt anställda lärarna, bör samma förmån utsträckas även till de kommunalt anställda. Överstyrelsen har därför intet att erinra emot lämpligheten av att i enlighet med de sakkunnigas förslag flyttningsersättning utgår vid befordran. De sakkunniga ha i detta sammanhang förklarat sig hysa en viss tvekan i fråga om rätt till flyttningsersättning för de extra ordinarie lärarna. Överstyrelsen vill emellertid av principiella skäl förorda, att rätt till flyttningsersättning vid befordran beredes även denna lärarkategori. Överstyrelsen anser sig i detta sammanhang vidare böra framhålla, att om de extra lärarna i statlig tjänst erhålla rätt till flyttningsersättning, bör sådan rätt medgivnas även de extra lärare, som äro kommunalt anställda.

Beträffande rektorerna vid de högre kommunala skolorna har skolöverstyrelsen hänvisat till vad överstyrelsen anfört i fråga om rektorerna vid de allmänna läroverken.

Överstyrelsen har vidare framhållit såsom nödvändigt, att flyttningsersättning även åt lärare vid de högre kommunala skolorna utgår helt av statsmedel.

Efter anmodan har överstyrelsen sedermera i skrivelse den 10 september 1943 inkommit med yttrande i fråga om kostnaderna vid genomförande av de sakkunnigas förslag i vad angår det kommunala skolväsendet. Överstyrelsen har därvid anfört.

Vad först beträffar de högre kommunala skolorna synes antalet sådana fall, där flyttningsersättning enligt de sakkunnigas förslag skulle komma i

fråga, för redovisningsåret 1942/43 inskränka sig till högst tio. Även om denna siffra icke bildar någon säker utgångspunkt för bedömande av hur förhållandet framdeles kommer att gestalta sig, torde den dock giva vid handen, att det för framtiden, åtminstone för dessa skolor, endast kan bli fråga om en mycket obetydlig utgift.

Inom folkskoleväsendet hava befordringsförhållandena under senare år icke varit normala. På grund av den stora indragning av tjänster, som verkstälts i samband med pågående rationaliserings- och besparingsarbete på detta område, har antalet till ordinarie befattningshavare befordrade folk- och småskollärare varit relativt ringa och kan icke tagas till utgångspunkt för beräkningar, som avse framtiden. Det torde vara riktigare att i stället räkna med, att antalet nyblivna ordinarie befattningshavare inom folkskoleväsendet i stort sett sammanfaller med antalet avgångna ordinarie lärare. Från dessa utgångspunkter torde man kunna räkna med, att varje år omkring 800 lärare skola vinna befordran till ordinarie, varav hälften folkskollärare och hälften småskollärare. I ett ganska betydande antal fall kommer emellertid denna befordran ej att innebära byte av stationeringsort. I saknad av säkra hållpunkter för bedömandet av denna fråga vill överstyrelsen beräkna, att i omkring 500 fall årligen befordringen kommer att innebära förflyttning till annan ort. Vad angår flyttningsersättningen för varje enskilt fall, vill överstyrelsen erinra om, att medelkostnaden i nämnda hänseende för tvångsförflyttade folk- och småskollärare under budgetåret 1942/43 varit omkring 150 kronor. Denna siffra är så låg, att man dock knappast kan räkna med den för framtiden, utan finner överstyrelsen det klokare att räkna med en medelkostnad av 200 kronor. Den totala årliga kostnaden för flyttningsersättning till befordrade folk- och småskollärare skulle då bli $(500 \times 200 =)$ 100 000 kronor. Nämnda siffra måste emellertid betraktas som i hög grad approximativ.

Slutligen får överstyrelsen erinra om, att i riksstaten för budgetåret 1943/44 upptagits en post på 15 000 kronor till flyttningsersättning åt nu ifrågavarande de slag av lärare, som förflyttas genom att deras tjänster blivit övertaliga.

Statskontoret har förklarat sig icke kunna biträda de sakkunnigas förslag om utvidgning av de kommunalt anställda lärarnas förmåner på förevarande område med hänsyn till de ökade utgifter för statsverket, som därav skulle bli följd. Enligt statskontorets mening borde rätten till flyttningsersättning för här avsedda lärare jämväl i fortsättningen begränsas till de i avlöningsreglementena nu angivna fallen. Liksom hittills varit förhållandet, syntes därvid de för statens befattningshavare gällande föreskrifterna om bestämmande av flyttningsersättning i tillämpliga delar kunna lända till efterrättelse. Särskilda bestämmelser för här ifrågavarande befattningshavare syntes för den skull icke vara påkallade.

Kammarrätten har anfört.

Enligt kammarrättens mening synes, med hänsyn till den motivering som de sakkunniga framfört, intet vara att erinra emot en sådan utsträckning av rätten till flyttningsersättning beträffande ordinarie lärare som de sakkunniga föreslagit. Däremot måste det anses betänkligt att utan någon begränsning tillerkänna jämväl extra ordinarie lärare samma rätt. Det framgår nämligen av betänkandet, att dessa lärare icke hava den fasta anställning, som tillkommer motsvarande statliga befattningshavare. De torde i många fall vara att likställa med extra befattningshavare enligt civila icke-ordinarie-reglementet. En utförlig redogörelse för hithörande lärares anställningsför-

hållanden har lämnats av 1941 års lärarlönesakkunniga (se SOU 1942: 9 s. 17—50, särskilt s. 22—23 och 27 samt SOU 1942: 26 s. 10). Därtill kommer, att då statsverket skulle vidkännas ersättning för flyttningskostnaderna, utom vid flyttning inom skoldistrikt, detta skulle medföra väsentligt ökade utgifter för staten för nu ifrågakvarande ändamål. Det bör också beaktas, att en lärares förflyttning i regel blir beroende av kommunalt beslut eller kommunalt val. Vid nu angivna förhållanden bör det, enligt kammarrättens mening, tagas under övervägande, huruvida icke såsom villkor för extra ordinarie lärares rätt till flyttningsersättning borde föreskrivas, att han under viss tid innehaft sådan anställning.

Kammarrätten har vidare berört frågan om bestridande av flyttningsersättning åt kommunalanställda lärare och därvid anförde.

Enligt förslaget är det avsett, att flyttningsersättning skall utgå jämväl vid flyttning i anledning av befordran. Befordran av befattningshavare inom det kommunala skolväsendet sker emellertid i regel utan att statlig myndighet därvid på mera avgörande sätt medverkat. Det är ej alltid givet, att en därvid skedd omplacering av viss befattningshavare varit ett statsintresse. Det bör därför enligt kammarrättens mening tagas under omprövning, huruvida icke viss del av flyttningskostnaderna i hithörande fall borde stanna på skoldistriktet. Det kunde icke anses oskäligt, om skoldistriktet finge bestrida de utgifter, som belöpte på flyttning inom det egna distriktet. För att erhålla ett enkelt system kunde bestämmas, att skoldistriktet skulle bekosta hälften av befattningshavarens tillkommande ersättning för s. k. entreprenörs-kostnader.

Med anledning av att förslaget till tilläggskungörelse upptager bestämmelser om ersättning för hyrande av ny bostad för tid innan flyttningen verkstälts och varunder befattningshavaren jämväl vidkänts hyra för den förutvarande bostaden, har kammarrätten vidare anförde.

Beträffande de föreslagna bestämmelserna om ersättning för dubbelhyra må erinras om, att det åligger skoldistrikt att mot visst mindre bidrag av statsmedel tillhandahålla tjänstebostad i de fall, där bostadsförhållandena på orten icke möjliggöra för läraren att själv hyra bostad i skolans närhet. Då tjänstebostad icke tillhandahålles, skall från statsbidrag för lärarlöner avräknas i folkskolans avlöningsreglemente angivet hyresavdrag. Med hänsyn härtill borde väl ett skoldistrikt, som anställt en lärare, ansvara för, att det finnes bostad att tillgå för honom. Det synes i varje fall kunna ifrågasättas, huruvida icke erforderliga utgifter för förhyrande av bostad inom distriktet för tid, innan flyttning verkstälts, böra påföras skoldistriktet.

En reservant i kammarrätten har anförde, att han i likhet med majoriteten ansåge vissa betänkligheter möta mot att tillerkänna extra ordinarie lärare flyttningsersättning men, i anslutning till vad han anförde beträffande statliga befattningshavare, likväl hölle före, att dylik ersättning under alla förhållanden borde utgå vid befordran till ordinarie tjänst.

Riksräkenskapsverket har åberopat vad ämbetsverket i sitt yttrande anförde beträffande flyttningsersättning åt statliga befattningshavare.

Allmänna lönenämnden har anförde bland annat.

Vad lönenämnden anförde beträffande utformningen av förslagen angående de statliga befattningshavarna äger i tillämpliga delar giltighet även beträf-

fande bestämmelserna angående flyttningsersättning till kommunalt anställda lärare.

Lönenämnden har icke något att erinra mot att de ordinarie lärarna erhålla rätt till flyttningsersättning jämväl vid befordran.

Vad angår de extra ordinarie lärarna vid folk- och småskolor ha dessa icke lika fast anställning som extra ordinarie statstjänstemän. Då — såsom de sakkunniga framhållit — utvecklingen går mot allt större likformighet i fråga om avlöningsförhållandena för dessa båda personalgrupper, har lönenämnden emellertid icke velat motsätta sig de sakkunnigas förslag, att flyttningsersättning skall utgå till ifrågasvarande extra ordinarie lärare vid befordran.

Departementschefen.

De sakkunnigas förslag i fråga om flyttningsersättning för kommunalanställda lärare innebär i främsta rummet en utsträckning av ersättningsrätten att gälla icke blott vid tvångsförflyttning av ordinarie lärare utan även vid befordran av ordinarie eller extra ordinarie lärare. Frågan härom har sin största betydelse vid folkskoleväsendet, varmed nomadskoleväsendet är att likställa. Inom folkskoleväsendet är det huvudsakligen de extra ordinarie lärarna som beröras av förslaget.

Som motiv för utsträckning av ersättningsrätten för lärare vid folkskoleväsendet har åberopats önskvärdheten av likställdhet med statliga befattningshavare. Gentemot detta har emellertid framhållits, att de extra ordinarie folkskolläraernas anställningsförhållanden icke kunna anses jämförliga med de extra ordinarie statstjänstemännens. Erinringar ha även riktats mot att staten skulle påtaga sig de ytterligare kostnader, som bleve en följd av ändringen. Det har därvid anmärkts, att staten endast i ringa mån har inflytande på de befordringar, som skulle föranleda flyttningsersättning. Jämväl har berörts frågan om kommunernas deltagande i kostnaderna för den utsträckta förmånen.

För egen del har jag icke kunnat undgå att fästa övervägande vikt vid invändningarna mot en utsträckning av ersättningsrätten. Att staten i så stor utsträckning som skett påtagit sig kostnaderna för statsanställdas flyttning vid omplaceringar, har väsentligen sin grund i det förut berörda statsintresset av ett lämpligt urval i befordringsärenden. En viss likformighet inom statsförvaltningen har därvid ansetts rimlig, oavsett att urvalsintresset är mindre inom en del statliga verksamhetsområden. I betraktande av rekryteringsförhållandena kan urvalsintresset knappast motivera en utvidgad ersättningsrätt vid folkskoleväsendet. Att det oaktat för likformighetens skull åsamka det allmänna kostnader för de statliga ersättningsgrundernas utsträckning jämväl till detta område synes föga motiverat.

Ej heller beträffande de högre kommunala skolorna — för vilka frågans praktiska betydelse torde vara ringa — anser jag, att likformighetsprincipen innefattar tillräckligt skäl för den ifrågasatta utsträckningen av de statliga ersättningsgrunderna.

På grund härav kan jag icke tillstyrka den nu berörda utvidgningen av rätten till flyttningsersättning vid det kommunala skolväsendet. Under sådana omständigheter anser jag icke skäl föreligga att överhuvud ändra bestämmelserna om flyttningsersättning i de kommunala skolornas avlöningsreglementen.

C. Hemställan.

I överensstämmelse med vad jag anfört beträffande flyttningsersättning åt statliga befattningshavare ha upprättats förslag till kungörelser dels om ändrad lydelse av 24 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 (nr 8), dels om ändrad lydelse av 31 § militära avlöningsreglementet den 15 juni 1939 (nr 275), dels ock om ändrad lydelse av 26 § 4 mom. manskapsavlöningsreglementet den 21 juni 1940 (nr 652).

Under åberopande av vad i det föregående anförts hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

- 1) godkänna förenämnda förslag till kungörelser; samt
- 2) bemyndiga Kungl. Maj:t att i huvudsaklig överensstämmelse med vad i det föregående förordats meddela bestämmelser om rätt till flyttningsersättning för befattningshavare i statens tjänst.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse, bilaga vid detta protokoll utvisar, skall avlåtas till riksdagen.

Ur protokollet:

Ivar Löfqvist.

Flyttningersättningssakkunnigas förslag
till
förordning angående ersättning för flyttningskostnad åt vissa
statens befattningshavare.

1 §.

1 mom. Ordinarie eller extra ordinarie befattningshavare, å vilken civila avlöningsreglementet, civila icke-ordinariereglementet, militära avlöningsreglementet eller militära icke-ordinariereglementet är tillämpligt, äger under de förutsättningar, varom i 2 mom. förmåles, rätt till ersättning för kostnader för flyttning inom riket.

Vad i denna förordning stadgas om ordinarie eller extra ordinarie befattningshavare, som nyss sagts, skall äga motsvarande tillämpning å fast anställt manskap, för vilket manskapsavlöningsreglementet gäller.

2 mom. Ersättning, varom i 1 mom. sägs, utgår allenast under förutsättning

a) att flyttningen sker i anledning av beslut, som för befattningshavaren medför omplacering från en stationerings- eller förläggningssort till en annan eller innebär åläggande för honom att tillträda eller frånträda tjänstebostad (b o s t a d s b y t e),

b) att det i a) omförmälda beslutet *antingen* innebär befordran *eller* tillkommit utan att befattningshavaren uttryckt önskan angående omplaceringen eller bostadsbytet, samt

c) att befattningshavaren även efter omplaceringen eller bostadsbytet innehar ordinarie eller extra ordinarie befattning, varå något av de i 1 mom. omförmälda reglementena är tillämpligt.

Befattningshavaren anses icke hava uttryckt önskan, varom i b) sägs, allenast därigenom, att han på tillfrågan av förman eller överordnad rörande omplacering eller bostadsbyte samtyckt därtill eller med föranledande av en sådan tillfrågan inkommit med ansökan, anmälan, tjänsteförteckning eller dylik handling.

3 mom. Utan hinder av vad i 2 mom. under b) föreskrives må, såframt ej Kungl. Maj:t annorlunda förordnar, ersättning beviljas för flyttning dels på grund av kommendering såsom aspirant vid generalstabskåren, såsom elev vid någon av de militära högskolorna eller såsom intendents- eller förvaltaraspirant, dels ock för genomförande av passagesystem vid vissa truppförband, enligt vad därom är särskilt stadgat.

2 §.

Flyttning skall anses äga rum på grund av beslut, som innebär befordran,

a) om flyttningen sker i anledning av befattningshavarens övergång till en befattning, för vilken lönen överstiger lönen i den tidigare befattningen, eller

b) om flyttningen sker i anledning av tillträde eller frånträdande av förordnande eller kommendering, som för befattningshavaren medför högre avlöning.

Vid tillämpning av bestämmelsen under a) iakttages, att i förekommande fall lönen anses utgå enligt lönegradens högsta löneklass samt efter dyrortsgrupp E utan tjänste- eller familjepensionsavdrag.

Med avlöning, varom under b) sägs, avses förutom lön särskilda kontanta förmåner, såsom arvode, vikariatsersättning eller dylikt. Hänsyn tas däremot icke till förhöjning av avlöning på grund av stationerings- eller förläggningens speciella förhållanden (löneökning på grund av flyttning till ort i högre dyrortsgrupp, kallortstillägg, enslighetstillägg eller dylikt) eller till ersättning för bestridande av särskilda utgifter (tjänstgöringstraktamente, representationsbidrag, felräkningspenningar eller dylikt), samt ej heller till naturaförmåner, för vilka befattningshavaren icke skall vidkännas avdrag å avlöningen, eller kontant ersättning därför.

3 §.

I kostnader, varom i 1 § 1 mom. sägs, ingå rese- och traktamentskostnader, utgifter för frakt, särskilda kostnader för bostad i anledning av flyttningen samt andra av flyttningen föranledda utgifter, allt i enlighet med de föreskrifter, som meddelas av Kungl. Maj:t.

Kungl. Maj:t äger föreskriva, att då flyttning sker i anledning av befordran, ersättning skall utgå med lägre belopp än då flyttning företages av annan anledning.

4 §.

Har Kungl. Maj:t meddelat i 3 § andra stycket omförmäld föreskrift och visar sig vid upphörande av förordnande eller kommendering, varom i 2 § första stycket under b) sägs, att den ersättning, som befattningshavaren åtnjuter för flyttning till och från ort, där han under förordnandet eller kommenderingen tjänstgjort, med tillägg av den under tiden för förordnandet eller kommenderingen åtnjutna avlöningsförhöjningen, understiger den ersättning, som eljest skulle hava vid de båda flyttningarna utgått, äger befattningshavaren uppbära *tillägg till flyttningsersättning* med belopp, motsvarande skillnaden mellan sistnämnda ersättning, å ena sidan, och förstnämnda ersättning, ökad med avlöningsförhöjningen, å andra sidan.

5 §.

Förfaller beslut, som i 1 § sägs, utan att detta beror på omständigheter, varöver befattningshavaren kunnat råda, utgår ersättning för skäligen utlägg, som verkställts i anledning av tilltänkt flyttning.

6 §.

Har yrkande om utbekommande av flyttningskostnadsersättning icke framställts inom tre år efter det beslut, som i 1 § sägs, meddelats, är rätten till ersättningen förfallen.

Vad nu sagts skall äga motsvarande tillämpning beträffande sådant yrkande om utbekommande av tillägg till flyttningsersättning jämlikt 4 §, som icke framställts inom tre år efter upphörandet av förordnande eller kommendering, som i samma paragraf omförmäles.

7 §.

På Kungl. Maj:ts prövning beror om och i vad mån ersättning må i anledning av särskilda omständigheter utgå för kostnad för flyttning, som i 1 § omförmäld befattningshavare företager i andra fall än i nämnda para-

graf angivas. Vad nu sagts äger motsvarande tillämpning å flyttning, som verkställes av annan innehavare av statlig anställning, så ock av annan på grund av dennes inträde i statens tjänst.

8 §.

Såsom tjänstefel anses, om mot bättre vetande i räkning eller annan uppgift å flyttningkostnadsersättning lämnas oriktig uppgift i syfte att utbekomma högre ersättning än som bör utgå enligt denna förordning eller av Kungl. Maj:t för tillämpning härav meddelade föreskrifter.

9 §.

Beträffande ersättning för flyttningkostnad åt diplomatiska och konsulerä tjänstemän gäller vad därom finnes särskilt stadgat.

Denna förordning träder i kraft den

Utan hinder härav skola äldre bestämmelser äga tillämpning å flyttning på grund av omplacering eller bostadsbyte, som skolat ske före nämnda dag.
